4 JAN 2006

عبدالرحیم گنگی پیر

اعمی

ہوگا ۲ - یا پہال - تاثیر تجربات

مطبعہ

1330

1341

TO THE READER

KINDLY use this book very carefully. If the book is disfigured or marked or written on while in your possession the book will have to be replaced by a new copy or paid for. In case the book be a volume of set of which single volumes are not available the price of the whole set will be realized

SRI PRATAP COLLEGE
SRINAGAR.

LIBRARY

Class No. 891.441
Book No. A13G
Acc. No. 16060

891.441
A 13 G

مَنْ مَاتَ مِنَ الْعِشْقِ فَقَدْ مَاتَ شَہِیْدًا

کتاب ہذا تصنیف عبدالرحیم اعمی

عرف گنائی

ساکن نوگام علاقہ باہنال بکوشش نورالدین صاحب مخدومی ساکن زینہ گیر نازمہ

16060

نام عاشق شہزادہ نوبہار

نام معشوقہ گلبدن

[illegible] سنہ ۲۶ ستمبر [illegible]

کاشر

گُلبدن

۱۳۲۱ھ

[illegible] تمامی کتب بزبان کشمیری [illegible] بازار فروخت میشوند

نام پدر عاشق

نام پدر گلبدن

حسب فرمائش غلام محمد و نور محمد تاجران کتب کشمیر اہرینگر

مہاراج رنبیر گنج بازار ۔ سرینگر

در مطبع سٹیم پریس لاہور باہتمام مولوی عبدالرشید صاحب منیجر طبع شد

باراول　　تعداد ایکہزار　　قیمت فی جلد ۹ر

احوالِ نونہال و گلبدن (ملخصاً)

آوردہ اند کہ در شہرِ لکھنؤ شخصے رشیمگر یعنے علاقہ بند صاحبِ مال و دولت بود - و دُوکانداری میکرد و پسرے خوشرو وخوش گو داشت کہ نامِ او نونہال بود - و بیمار شدنِ امیرِ لکھنؤ کہ باسمِ احمد علی موسوم بود و جمیع طبیبان و حکیمانِ شہر در معالجہ اش عاجز آمدند - و آنہا باہمدیگر اتفاق کردہ بعرضِ امیر رسانیدند کہ در اینجا رشیمگر زادہ ایست کہ صاحبِ تجربہ و زکی و داناست برای معالجۂ حضور در دربار حاضر سازیم پس آنگاہ حسب الامر رشیمگر زادۂ مذکور را کہ باسمِ نونہال موسوم بود در دربار حاضر کردند - و امیرِ موصوف بمعالجۂ او صحتِ کامل یافت دران اثنا دخترِ احمد علی کہ باسمِ گلبدن موسومہ بود بر نونہال از دریچہ نظر افتادہ عاشقِ وے شد بعدِ چند روز دایۂ خود را بر دوکانِ وے بحیلۂ تیار کنانیدنِ ریسمانِ شلوار فرستادن و دایۂ مذکورہ نونہال را در خانۂ احمد علی حاضر ساخت و بیان نمود دلِ گلبدن از عشقِ خود - و نونہال ہم بمجردِ دیدنِ روی گلبدن بنارِ عشق سوخت و نالہ و زاری کردنِ ہر دو در عشقِ یکدیگر - و آمدنِ نونہال زیرِ طاقِ دلدار برای دیدار - و باہمدیگر گفتگو کردنِ آنہا و خواستنِ نونہال میوۂ سنگترہ از گلبدن و رفتنِ ہر دو در باغ و احوال گفتن باہمدیگر - و باہم عہد و پیمان ساختن در وفائی و دوستی - و اظہار ساختنِ نونہال پیشِ گلبدن از عشقِ لیلی و مجنون

وشنیدنِ غلام ماجرائے باغ و آمدن پیشِ مادرِ وے و اظہار نمودن قصۂ گلبدن و نونہال و آشفتہ شدنِ مادر و طلب داشتن گلبدن را پیشِ خود و نصیحت نمودن با گلبدن و حکایت تمثیل گفتن مادر بگلبدن در نصیحت از گلریز قصۂ نوش لب و عجب ملک ۔ و مواجہہ و مقابلہ کردنِ غلام گلبدن را پیشِ مادر و زد و کوفت نمودن گلبدن غلام را و رفتن غلام پیشِ پدرِ وے و حقیقت گفتن او را و خشمگین شدن پدر بر گلبدن و ملامت کردن او را و با زنِ خود مشورہ کردن در کتخدائی گلبدن و پیغام فرستادن در حیدرآباد و عقدبندی کردن او را با میرباز و فرستادن گلبدن را در حیدرآباد بخانۂ میرباز و آہ و نالہ نمودن نونہال بر سرِ راہ و رسیدن گلبدن در حیدرآباد بخانۂ میرباز و در پردۂ عصمت ماندن گلبدن از صحبتِ میرباز ۔ و بدنبال رفتن نونہال از لکھنو در حیدرآباد برای طلب معشوقہ و در ہر خانہ در آمدن و جستجو نمودن و نشستن بر دوکانِ مردِ حکّاک و حالِ خود نزد وی اظہار کردن و بمشورۂ او بہانۂ گدائی در خانۂ میرباز رفتن و ہر روز در خانۂ میرباز بطریق گدائی آمدن و ملاقات کردن با گلبدن و احوال خود گفتن بایکدیگر ۔ و رسیدنِ غلامِ مذکور الصدر نزد میرباز و گفتن ماجرای عشق ہر دو و آشفتہ شدن میرباز از شنیدنِ ماجرا و ممانعت کردن نونہال را از آمدن در خانۂ خود و قبول نکردنِ نونہال ۔ و آمدنِ نونہال در روز آخر ہمراہ حکّاک در خانۂ میرباز …تہ شدن نونہال از دستِ میرباز بضرب خنجر و مطلع شدن گلبدن بر قتل نونہال و گریہ و زاری کردن گلبدن و کشتہ نمودن خود را از ضرب خنجر و گرفتار شدن میرباز در دستِ حکّاک و زاری کردن میرباز و خواہر خود بعقد وی دادن و مدفون شدن ہر دو در یک صندوق در خانۂ میرباز و رفتن حکّاک در خانۂ خود و مشہور شدن این قصہ و بر عدالت افتادن و آمدن پدر نونہال برای جستجوی کردن پسر و بری شدن میرباز و حکّاک براستی بیان و بردن پدرِ نونہال ہر دو شہید را در شہر خود و در ہمان باغ کہ در آن عہد و پیمان کردہ بودند دفن نمودن فقط ۔ ہر دو شہید غریق رحمت باد آمین ۔

بخشم وون بچشم دل بصارت
فیم از وفر مضمون عبارت
گوت چهوس دردو تاریکی گرفتار
محبوب چهوس بچه روسیاهن خجل خوار
گو ماین هم گرگه کارم رحمن
دم و چهو اچهن گناه بجکم

۲

بسم الله الرحمن الرحیم

خدایا نونهالِ حاصلِ من — نشان تا گلبدن گردد دلِ من

مرادات ثمرهای دلم دِه — صفای لطف در آب و گلم نِه

بخشتم طبعکس باغس طراوت — فولن ییتو گل تولن بلبل حلاوت

سر شمشاد و لبتان هاایت — کروم گویا دلک قمری بغایت

انون هر دم یدکر خویش در جوش — بر جهت نفی و اثباتک دتس هوش

تهوم جاری زبان و دل برابر — ثنا و ذکر هچه ناوم سراسر

مه از علم و ادب کنه خیمنه حاصل — زبس شرمندگی درمانده چهوم دل

به هو کس آسه بدخوی و نکو نسار — تبه کارم خجل خوارم گنهکار

غرور و عجب زاه تراو منه از سر — بروم از معصیت عالم سراسر

ندامت هت خجل زاه گوسنه بو — بهت رسوا بجگل زاه پیوسنه بو

بغفلت راو دم ساری جوانی — گیم ضایع سراسر زندگانی

بنادانی شرا باه غفلتوک چهم — بهارِ زندگی ژیو نمنه کتوگوم

بنفشن فیر زردی رنگ گلن ڈول — تذ رون تراو بولن سرو گوهل

گمر بردو نشهی ینبر زل آهن سے آبه — لمس از بستگی نه آبه ناب

بجز سینگ بوین شین خوشبوی ... نشین
لطافت سوی چهوس آس گلزار و ...
چه بلبل چهوس چهوس آس گمشته شیدا و ...
بگلشن چهوس بوین جسم و جان ... بال و ...
بعید چهوس جسم جان اران ... باول ...
پتی و دیدار ... از اینجا ... تازه ...
ونن گژته بلو اوس ... میون
بمرو روضه ... اندر گروون

کران چهوس لو تهٔ تت یت چهو کژه بزار — وسیله هت بو آسی سار اخیار
برحمت ناو وت اعمی رحمیس — خوشی تهاوس نگاه پاداشس

گفتار در بیان فراق وتمنای زیارت مدینه منوره زادها الله تعظیماً وشرفاً الی یوم الجزاء

بنعت سید کونین مطهر — گرُوم از محض لطف جود زبان تر
برُم سینه زشوق شاه لولاک — گرُوم شیدا ندوق شاه لولاک
چهوکیا جرأت تسند کرنس تعریف — بقرآن یس کرن حق پانه توصیف
مگر از هجر چهوم افگار سینه — تمنا چهوم ختم سوسئے مدینه
مدینکه خوش هوا بیتن بله بو — گکا باه هیو سرا پا کیباه خوله بو
برهنه پا و سر مانندِ مجنون — اچهوکن نیره ما ماارن دلکو خون
دزه بزه چهوم پکن گرژه ما پهلو — چهوکن دارو مه گرُ و پاکِ آنسو
للهٔ دُن چهوم فراقک داد پانس — بله تک کنه نشانا ه چیمنه جانس
دِون چهوس ناله چون مرغ سحرگاه — باآن شهرِ مبارک کر لگم راه
دماغس تور کوی خوشبو بمینا — نته کونه دوستاه همره نمینا
باآن خوشبو فدا سازم تن و جان — تمکو تاثیر چهوم بنیادِ ایمان

از بکه چهوم چون سیماب ای دل — بجام بی هالم از هجر تو تانه جید
دوری زیارت و فراق — نفشان مهوی پرتمه چون لجب
جزه ما مجنون صفت تا لمه دوان

نعت سرور کائنات وحمت عالمیان
معجزات و اکمل التحیات
علیه الصلوة و ...

۲۳

یا نبی جان حزین چهوم در عذاب
اشکه می رو ماه دم اشک بخو آب
دل بنا برد بت فراق جانه چهوم
زره دو دمت دور رگ دره چیمنه تاب
چهوم گموت در سینه شوقک نار تیز
آه تم نارن کرم جگر مس کباب

وصف جانی جمع در اُمّ الکتاب
طالب دیدار تو اعمی رحیم
اگر نظر کرتی ته پیدا پس فتحیاب

زاده گر کهنه بیچون غنی ته اجنبی
زاده بودم نه خوف از قهر و عتاب
از تلی گردم نه کهنه جز جرم و خطا
بکارم و سامان بخجل خوار و خراب
یارسول الله این حال بجمی
نی جز دیدار مولیٰ بی نقاب
جز بتهنئی تنه درو دل جایگه

نعت هم در عالم و عالمیان
صلی الله علیه وسلم

بوزنم بهر خدا یا مصطفیٰ — واتناوم در مدینه باشتاب
زر بدنس جهوم ته کر سوزش هیم — دِکهنه بیتو تامت زجوئی خویش آب
یارسول الله کردم از عشق خود — تازه مجنون چاوتم شوق شراب
نته کرتم بلبل گلزار حُسن — تاشوم شیدا از خوشبوئی گلاب
شد ز نور تو مزیّن سر بسر — هفت ارض و نه فلک مه آفتاب
بانه یس تعریف کره پروردگار — کُس تسند اوصاف کرنس آسته تاب
کس خدا این بخشمت بیتو مرتبه — کُس جهو بیتو پیدا اگموت عالیجناب
سوزنس جبریل هت پیرت براق — از فلک جمله ملک هت پارکاب
کیت آئین رونها نورک خوان هت — دست بسته چون غلامان بی حساب
وتهو درود ک شو راندر نه فلک — بر زمین گی مست و شیدا شیخ و شاب
پُر ز رحمت شد زمین و آسمان — لب گنهکار و خلاصی از عذاب
فیض و برکت بر جهان نازل سین — تازه رونق سوی جهو تا روز حساب
چار تابان شمع دینک نوریار — ماه و خور اختر از ایشان نوریاب
حضرت صدّیق با صدق و صفا — هم عمر عثمان علی آن بوتراب
جان و سر سازم فدا بر اهلبیت — تاشوم در هردو عالم کامیاب

کیا ه بیا ازلی نهیبت آنه نوجوس نصیب
ماه و هم خورشید عالم تابش جهرم جهر سند حبیب
داولاد آواره سرا چاره به جهری جسم تهه طبیب
عل بله بله از شفاخانه و عاجز بین
[illegible]

نیره بلا چون ابلیس [illegible]
و تا توان و بیوا [illegible]
سروزن تست [illegible]
نوح صبا [illegible]
[illegible]
یارسول الله [illegible]
جانان [illegible]

از ہمہ برتر خدا این بخشیت جیوں مرتبہ | سایہ کر زم محشر سن منز پایہ بد جیو کن عجیب قریب
ژو ارکان دینکی تم خاصہ جانی ژو ریار | صاد اک سیہ عین تری تم ژونہ وی جانی
وصف جانی ذات پاکن جا بجا کر در قرآن | مرسلن ہند بادشہ جیو ک ہم خطیب و تم ادیب

یا نبی اللہ عنایت کرتہ براعلےٰ رحیم
گمرہس وت پانسی کن ہاو یلّہ بے رقیب

سبب تالیف کتاب والتجا بدرگاہِ کبریا

خداوندا بخشتم فہم و ادراک | بعشق مصطفےٰ کرتم مر چالاک
بدیدارش صفا لوح دلم کن | معطر سر بسر آب و گلم کن
وجودم از صلوٰتش دار مسرور | دو چشم از جمالش ساز پُر نور
پس از حمدِ خد نعتِ پیمبر | ونی بود استانِ عشق خوشتر
بہت یک روز آسوس بر لب جو | یون آسوم شمیم خوش ز ہر سو
سمت بلبل تہ قمری عندلیب آی | دِون نالہ بگرد من قریب آی
بخوش الحانی از ہر سو تلگ جوش | لہتک ہو ترنم گو مہ در گوش
کرن مدح سہی سرو ازل آس | صحیح پاٹن پرن نعت و غزل آس
بیکدم گو دلک قمری خبردار | سین دمساز با مرغان گلزار

بحمد اللہ خدا این بے نیاز
فراغت بخشتم کرم و عنایت
ہوس تازہ کردم عشق بیکبار
چو طوطی در بیان پیوس شکر بار
سخنگو نکتہ دانا

نی زیم گراہ اگر آسو خوشحال
زبان چمن ناو لکھنو بوز فی الحال
سوزن جنت تنگ لوکھ حور و غلمان
نمونی گوناہ بچنہ باغ رضوان
بہ نی زن گوٚرت جنت سوبیہ
بیان منز یک شہری چو گلزار
یتی یا منز کرن راوی چھو اظہار

پیکہ شاہ دریہان نی تس میسر
درابی گونہ لس آسوی نہ عمر
عجایب رونقاہ آسو بس بروکان
لس اسبابہ ری آسی امکان
سہماہ شاگرد ... کار پرداز
لمی خوشخوئی نہ گردی وطناز

بیا ساقی دماغم کن معطّر	بقہوۂ تازہ رشک مشکِ اذفر

دربیان بنیادِ کتاب و طبیعت آزمائی خود گوید

زمن انگہ یکی افسانہ بشنو	پتم پرانیو و تہو سوزاہ سرِ نو
دل بلبل بگفتار آو دردم	بشرح گلبدن باچشم پُر نم
بباغ حسن براوراق خیری	لکھون ہتونی بزرہم شیر شیری
شقایق ہم سمن کلک و دواتش	دِوان تت آب شبنم صبح دلکش
بخط سرو ہم از خط ریحان	عجب رنگین شدہ دیوان بستان
باوراقم ہمہ الفاظ شیرین	بیا مد لبستہ ہم مضمون رنگین
طبیعت گوسوئی نازک خیالی	بخاطر آی نو مضمون عالی
بیا ساقی پُر از می دہ بمن جام	نوی زہ ہاٗرن مے چھوم شعرک سرانجام
بخوشخوئی انگنا کاسہ چین	زُلم تلخی دتم جلاب شیرین
وزان پس کن مہ کُن تہاوت دیاہ روز	ولی از سوز دل عشقن بہا بوز

دربیان آغاز قصہ کہ بزبان ہندی بود حال بزبان کشمیری دربیان خواہم آورد تا کہ بفہم ہر کس خواہد شد آغاز قصہ ہمین است کہ در شہر لکھنو یک ریشم گر بود و پسر وی نونہال نام شست و دو سراپای

[illegible]

بیا ساقی شراب شوق انگیز
بده از لطف تا طبعم شود تیز
مصنف می بده تا باب غزنات
کرو مر بیدار دل بہم محرم رازات

در بیان بیمار شدن احمد علی کرامیر
کہ ضعف بود و حکیمان در علاج وی
بکار آوردند آخر الامر حکیمان ناامید
مشورت نمودند و بر اجماع علی غرض
سلاح قصد کردند بی بنیم گرزادہ
حکمت ساز ازنی دارو انکار اجازت
مبیان بیمار از بی علاج و درد بار صلح
خواہیم سانخت موجب اجازت وی
نونہال حاضر نمودند و در حرم

Library Sri Pratap College
Srinagar.

٧

بشادی نو بنو سامانہ شیرن
قبا انگرکہ تہ خفتانہ زدیبا
وچھِت رختِ شہی آن سرو آزاد
خرامان بلیہ گرٔ ہن آسوی بازار
خداین تس بخشمژ نیستی آس
تواضع تس جوانس خوی آسوی
سپنمت خلقہ سیت تس یار ساری
تمس مہر ویہ سی کونہ بونہ ثانی
محبت سارنی سیتن کران آسو
بحسن وناز کونہ آسو سنہ ثانی
اعلیٰ در کارِ خود سوی تیز تر آسو
کنوی بو عاقلاہ در ربعِ مسکون
بباغ خورمی چون سرو آزاد
ولی کوتاہ بہر فن باکمال آسو
وچھن گرٔہ گردش گردون ناساز

گہی اطلس تہ گہ زربفت پیرن
شبان تس سرو نارس چُست زیبا
گرٔ ہن مادر پدر تسند شہنشاہ شاد
کبک تسند یکون ڈیشیت نگونسار
توی تمسی بہر کس دوستی آس
تمس کبرکہ نہ بالکل بوہی آسوی
تمس خوشخویہ سی غمخوار ساری
گرٔہن شیدا خلق تس کن وچھانے
حبک می لولہ کن جامن برن آسو
گرٔہن شیدا خلق تس کن وچھانے
دوم در باب حکمت باخبر آسو
بحکمت واتہ ہے نہ تس فلاطون
زہر رنج والم تشویش آزاد
ناو تس سرو نازس نونہال آسو
گہی ماون چھو غم گہ عشرت وناز

احمد علی گلبدن نام از در بیکہ
برروی نونہال نظر انداختہ
عاشق و بیکے شد

یکین راوی تی سوداگر زادہ آسو
برادر دولت کنوی نام سوداگرزادہ آسو
پیمان عیش آسوی مست و مخمور
بہر اطراف گومت آسو مشہور
بجو دریا تی ہمیلیم ...
مجوعا بچاہ انجی نامور آسو
کنیزہ نازنین پر آسی کخزن
غلامان مہ جبین باساز و نوکر
تسند دربار اندر صبح وشام آیی
بون خرد و کلان بہر سلام آیی

ناہن تت بٹہ سوتشاہ ہو آسو باساز
کرت آسو تت اندر میونی ناز
مثالِ ماہ و خورشید اشکار آسو
جب راکی پُر از نقش و نگار آسو
وقتہ سالطان فری دون دم
الستہ دہای باغ خرم
دلی سوی دولت شغول امت بجوس آسی
امت بیل بلکسو درجوش آسی

ہمش ذتہ دمبدم سامان بسامان
یون خورد و کلان مثل غلامان
ہمس مہ روی کو راہ نازنین آسی
گزیدہ خبرو ین مہ خبین آسی
تسند وی قد و ہیت گو امت الف دال
سپہ ہوت آسو خم ہمشاد در حال

امیری نامور بس بود انجا
تہوی سوداگراہ مشہور آفاق
مرصّع لر تہنز از لعل و جوہر
لبن ژون تازہ تت تصویر کرمت
پُر از نقش و نگار آن قصر بالا
و چمن ید دورہ آسوی کنہ صحرا
دین استادتس احمد علی نام
عجایب گلشنی در چمن او بود
بہر اقسام میوہ گونہ گون گل
خضر تازہ صنوبر صف بصف آسی
بعینہ آسو زن گلزار جنّت
میانِ ہر چمن تت آب جاری
ترنج و سنگتر و شیرین انار آسی
بسنتی وقت پلہ ایون فولن گل
زمینی زن و تہرمت آسو مخمل

بدولت آسو نہ تس کو نہتہ ہمتا
تسنزی کوچہ پرت شہرس اندر طاق
نتہ ما جنتیچ جا یاہ سہ خوشتر
تہمن ہمکن جواہر آس جرمت
سپنمژ ہمقرین با چرخ والا
یون اندر نظر آن کاخ خضرا
رچن تعظیم تہ سند خاص تہ عام
یہ در جنّت تہ تت منز آسو موجود
بہر جانب عجب آوازِ بلبل
تذ روان نالہ تراون ہر طرف آسی
بہت تک ہو عجب آسس لطافت
مہیا میوہ خوشتر آسی رنگا
کلان انبہ تہ سرون ہند قطار آسی
زرد جامہ ولن تم آسی بالکل
شوبن برصدر مسول تہ ینبرزل

[illegible]

ڈکہ تس زونہ خوتہ آسو روشن — سہ پیشانی وچھت خورشید توشن

زہ ابرو تسندی محراب پاکان — بخوبی سجدہ گاہ دردناکان

نہ ہت قاتلماہ درآت زہ تیغ آسو — ہرن خون عاشقن ہندی دریغ آسو

بیک عشوہ کرن تاراج آرام — رکھون رم ہرنہ ڈلیشت چشم بادام

بہشتچ حور زن تس دور گوشن — شقایق با گل اسلیم توشن

گلابکہ خوتہ تس خوشبویون آسو — سنبل بانسترن سجدہ دون آسو

تسندوی رخ وچھت گل تارہ گومت — زچشمس نرگسن حسن کارہ گومت

شوبن آسوس رخس پٹھ خال مشکین — نہ مازنگیاہ سردار ماچین

سو ڈلیشت رٹو گلالن داغ بر دل — سنت تت گوس سرتم ترا ودرگل

خنجر لستہ تہوی تس تیز فش آسو — گرٹہن عشاقنی فی الفور کھش آسو

شکرلب آس تسند رشک یاقوت — نتہ مابیدلن ہند آسہن قوت

وٹہن منز محنتہ فل تس دندآسی — ثریا در شفق زن بند آسی

دہانش مثل غنچہ تنگ میم آسو — زنسیم صبا بشکفتہ نیم آسو

ہنگن تمسنز مدور سیب سیمین — سو غبغب ورطۂ عشاق غمگین

تہنز گردن وچھت آہو کھون رم — خجل گمیت بجنگل ہت جہ ماتم

۹

سرا پا آس چھن گلدستہ ناز
نتہ حوراہ بہشتی آس باساز
چھونہ برآت ما کہنہ بل اجنبی چھو
دیون بورن تگون چھنہ غبی چھو
دپان تس نازک گلبدن اس
نہ تس ہیو کانہ گل اندر چمن اس

بچوزنی آدہ بیو اندر تلاطم
لبھوت اندام لسنا وہ گیس آم
ہمن الحون اوسمنزاز دیپون
انجرن الہی کرازی برادر دیپون
ارمنز پیون یکرونی سخت آزار

سوطنز آسو در تفرد ممتاز
پیچون احمد علی بیتاب بیمار
دیون تس ای جوان نیک کردار
ببر اکنون رسیده جان زارم
نماند اصلا بتن ہوش و قرارم
اگر در علم حکمت جو کرده ممتاز
بحال خسته چشم لطف کن باز

لقمان باخوبی بیت باعزاز
زبان لسمہ سپین چون نقش دیوار
وجهت بوزت بهنز رخسار و گفتار
پیچون کیه اسو تقریر ساحر
دماغ غشان معطر زان فصاحت
حکیمن جیب و دامه کرون پر
محفل یوره آزن جهو در

به بیماری شاه گوزار دا بتر
بحالِ محتضر بالای بستر

یون کم کم حکیمم بار رواج آئسِ
کرن تم بادل و جان تس علاجِ آئس

مرض متسند سپون نه کینسه معلوم
زِ صحتش الغرض گی جمله محروم

شفائم کینسه نشه لبونه بهر حال
برابر روز تس قایم کونی زال

حکیمو یله نه کنهه چاره ته تت زان
دیوک ہتیه باٹگر نجواه چهوانتون

حکیمن منز جهو ونکن تیز دانش
زگیتی واش مز جهس آزمایش

تهوی کامل حکیماه تیز فطرت
هو البته کرن از روی حکمت

کسی اکنون باآن ذهن و ذکا نیست
نه کس در خوبرویان خوش لقا نیست

حکیمن هند سو قصه یام بوزان
ہمتس نادس غلاماه تام سوزن

دوان گوزو دتس نش و اتو جون یاد
دیون تس جهوی کرن مولای من یاد

ته بوزت دراو سوی گرو بسامان
غلامس سیت چون سرو خرامان

سپین سوداگرِس حاضر بخدمت
مرض متسند عیان تس گو بحکمت

وچهن مجلس حکیمن هنز باآداب
بهت باصد طرب فرش کمخواب

کرن تم آئس باہم بحث و تقریر
تهی والوک نوآموزِ هوا گیر

بدانائی پس از تسلیم و تعظیم
بیاناه کرنه یونانی به تفهیم

ققنس ناقوق جهیو سر زمنت تعبدت
بخشی تعقل و فکر و فهم و فطرت
فلاطون وش بصد ترتیب
[illegible]

[illegible]

کرون تنو منز گلبدن ورنس عیش تہ ولارام بتر
زبرس منز ژہ گلبدن ورنس اندر عیش آسہ
چهون سپن پتہ پریوں بیگہ بن غفران بی مضطر
سپن یتہ ناپن ہمہ سپن تن تمن بمو ولدار
دم یا انکی اسہ سپن نیرہ از ادرہ عشقہ کس جان
اندر زنس عشقہ تس مون ولا راژ ترتر
شمع تس پترس منز ڈالہ تس جامہ وارم
چهون پہ ہا بو تہ پتہ منز تس زیادہ
یتہ نس یہ پترس سپن تس خدایا
تمہ سپن گرہ تس بہ منز خدایا

داستان در بیان عاشق شدن گلبدن بر نونهال و فرستادن دایه بر دوکان نونهال و آوردن دایه نونهال را در خانه احمد علی نزد گلبدن برای رسیمان نمودن زیورات و بیان نمودن از عشق

یون هر صبح تس نش سوی حکیم آسو — سپنمت خاصہ ترتسند ندیم آسو
خبر یام گیه تهندِس محله خانس — وُچهنہ درای ساری تس جوانس
خصوصاً گلبدن مهرو تهز کور — وچهون یت سپن شیدا اسہ مستور
بیک ویدن سپن مفتون تہ بیتاب — پیٹرز مضطرب پانند سیماب
ویا پروانہ وِش بر شمع رخسار — شدہ بر سوختن آمادہ یکبار
سودا نا نیکھو گُر و گل اندام — یوان سو داگرس لشہ آسو تہ تام
بریرو گلبدن از درد دلسو — وچهن ہوشیارہ پاٹھن تس بهرو
ییتهی پاٹھن چهو فرهادن سو استاد — سپون احمد علی از درد آزاد
شاہ تس نونہالس عذر سارنی — بصد انعام کرنس دلنوازی
دتون سوغات بیہ تس لعل و جوہر — سو رشمگر سپون وارہ تونگر
کرون خصمت تس نش محبت — دتون همرہ شاہ تس مال دولت

بن گرسہ شادی منز
انہ کو نام وارہ پیوم ماتم
سوز بیار رو بونی دتشن دوبارہ
سو خارہ ہمرہ تس کنہ چون چارہ
در یغا ورہ صبر و تاب پیوم
گیس بیگہ آسہ یون خواب پیوم
در یغا دور ژن لشند کروس ناد
عشقہ کی نار

در یغا دارہ گل کرنس بارہ بو
تس ہون چهوم ژہ یون

لوبلبل وارہ تس دن کرہ بو
یم تس پتہ ہم دل بیگہ پانہ پور

دژن لمہ نارہ چهوم نور علی قہ

مبارادت کرت ملکوی ژ نماره چهاره
ژه کم بهیار ری کرم ماه آواره
نوی کم گژھنداران صبر و آرام
گژ نیشتاه ژه چھکس چهوی دلارام
کسند گیسو گی ژن نال شهمار
کمو چشموژه واتوی زخم آزار
پیش ند پاتخت مایل نہ خوتخو
کروں نیژ ربابہ دیدہ گلذ

تهنز چهی دری دتوی کم تیغ ابرو
زن رکحسه من مشتاق م بو
قدوم نوت کوتاه چلکره عجلمن
نوت اچن چهن چانوی چهو پر چهن
عزازجان برچهک یاون ونڈی لم
نورتس تخم دمن لیہ کهتا ہ
ژه کم بهیار ری کر ماه آواره

گر هئن واوه شهپه ت میان پارس — روریون بو گوتا کال پارس

ینه تم ما و تم خورشید رخسار — ژودا همه زونه گو چندر سکیبار

بیپاس حق ژه میانی زار ونتس — گمژ آواره چپن سوی عار انتس

رفیقاه چهو منه کا نه سوزن لسوپش — ژه دیزس ئی لگی یئہ سه بکویش

بره پیمژ دره زن زون لجمژ — بره گیمژ چهه چالی ویره گجمژ

سینموت آسو لتس آرام برباد — بدینگونه کرون لبس ناله فریاد

زلیخا وار در خلوت روان آس — گمژ دلخسته ون یارس دون آس

ز هجر او سپن بصبر و بیتاب — تهی بر کیمیا بهه آینه سیماب

مگر در دل یه سر پوشیده تهاون — اندر گج کاژه لی گر کینیه باون

ودان راتس دوهس سی باگچه آس — دیان تس اک کنیزاه چاره جوس

دیوس تمه ون پژوی ای نازنین ماه — بیوی کیا غم ژه در شادی نباگاه

گلابس کیا زه گومت رنگ سوسن — ود ه نس چهونیه ژی آنس اکس ژهن

قسم چهوی تسندوی یم پیده گرنگ — ژه کس معشوقه سندی ذوقه برنگ

تهنز چهی دری دتوی یم ماه رخسار — یه گل ڈیشت گژهن بلبل دلافگار

تهنز چهی دری دتوی یم نرگس ناز — سراپا شوبه ون سامانه ته ساز

نمنمرا
میان رفیقاه میان
حکیت سیکبار
ریون تس ح یار اج
پیست س ون اسو
سه بیتسی کهن اره بو
عیشتی بلبل
منه ما کره دل اسو بجا
وراتی گل بتی زار
ناس نتو اسو

[illegible]

سمیچھکنہ نازہ چھیراہی سکمل زبانس
بوچھارہ زیمارہ چانوئی چکی مرو ناکامہ
کس بدوی سکمل مجبوج جان و دل ژنی لتہ رزی
آسیہ فہ مجنون چانہ غم ہذ آبہ ناریس
صبہ ریزا زو بابت نہم سنجامیر با یس
بیتہ سبزن باچھی سو مدو بابلکہ
زین بابا نو ری کا شبنم چابنو ما
خرابان زی کا آن ازدو ول

کرِت مہ کشتہ گو از تیغ ابرو
ستمگاراہ کنوی خنجر گذارا
زرہ کر چھوم ستم ہمسنز جدائے
ببان لیل نیری خون ہارن
کروم سرو آزادن مہ ہُل قد
نگارس پتہ یتہ ہن درایہ زیبا
گرشہکنا پتس یتہ آواز دکھنا
ولو بیچارہ کس تراوت بیکس
سو آسم شتہ کیاہ کُن بھاوِہ ناکن
گژھنت تت روبرو بوبان یارس
تسندی ذوقہ چھس دیوانہ گیمژ
سو گلروکیاہ سناکمہ گلشنک آسو
خبر کنہہ چھمنہ کیاہ آسِم مہ تقدیر
تہ بوزت دپو سہ یتہ دایہ مرغم
زہ میانی نازنین چھک نازپرور

بو کرنس مبتلا در دام گیسو
گنڈِت مرگک سو قاتل گوم وارا
گرہ تراپت ہمہ تس پتہ گدائی
بہ ہر سو کو بکو مجنون ژہارن
سپون مہ لالہ رویس سوسنی خد
تہہ لاریس پتہ سرمست شیدا
نموت دل گلبدنے باز دکھنا
یون چھو کنارون تہس ہو گجی وس
صلاح پئی نیرہ وُن دت چاک چاکن
ونون چھوم حالِ دل تس بالہ یارس
تمس شمعس پتہ پروانہ گیمژ
کرن بیچارہ بلبل خستہ خوش گوس
رفیقاہ چھمنہ نہتو سوی ژہاریہ تدبیر
زہ دلخوش تہاوسارو تراوہ ماتم
بو کاسی شر دلس یادن ونڈی سیر

ببا مان وانش ون پان نصیحت
ببابان پس ری نی وانی نجات
دپیمن بنوہ شو خود وانی چھ
تہ پیچھ بابا ضبہ شبن ونی تقاد
حسن بہنا ازہ سترسنہ تونہ
بینیتہ ازہ
تی

دنگ پامت زہ نس سوزنی مہ بازار
کرن شادی امن بوچا نو دلدار
تہ بوزت گلبدن دلشاد سپین
بنمہ ازدر و غم آزاد سپین
بصد ناز و ادا پیش مادر
برانا ی تو تن تعریف زیور
بر گجہ مرفشان ہوزہ زن بصد ناز
کرون درماہ رہ نکو آہستہ آغاز
چو طوطی دربیان کردہ زبان تم
کرون نازکی کلاہ ماہ تنکر آیم
زنجی سی وچھون ای مادرے
الم ہلوم ای آرزو نت بناوتم
چہ بلہ ریمان تو گئین ہم کہنہ
ازی ارسمی بر لشان گوم کنہ

کنیزہ تام ترادوس بیوٹھ یاسمن بو
سومہ رخسارن بت پرست گلرو
اول آیس حمایل ہت سے گلرو
خرامان نازنین خوشخو سمن بو
ان دردام دل موکھہ ناو ہی تس
ونون آہستہ وُہمکہ ناو ہی تس
گگرام پروی مہوش خاطر باین کار
ادہ تیژن دمی بو گہنہ

ہاموتس عشقن کرون در سینہ تم
بیمونت آس بس آزردہ دیاگر
نظام آسہ جن ہم ہم گگاری جام
جمنو خالاہ مہ بوو ات بنت آم
جرکھنہ جمنہ ون کیاہ ہم نیرا
نوبرزت آس بہ تاج و دیر

دپوس تہ رو زخوش ای ماہ رخسار
چہ کیتاہ پاٹگر اُستاد کامل
دپوس تہ زاہ لدون گرٹہ نہ بازار
چھوآسن کاربازار کٹھاہ خام
انُ ہنرگری ریشمگراہ ناز
سپون فرمان دایہ گیہ دلشاد
سہ خوشخو دایہ بس شادی کرن گئے
ونون آہستہ تس ای سروآزاد
کرون چھوک سارسی گہنس تمن ساز
تولن اسباب تہ ریشم ہر گون
سپون تس دایہ سیتن تام دمساز
اندر یامت قدم ژانُن بصد جاہ
زعقل و ہوش تامت بیخبر گو
سپُن دردام غم پابستہ زنجیر
کرون ہی ہی اگرہ بو کیا زہ درایوس

لدو مزدورِ ہت کونہ آنہ بازار
تہہتوی شیرن تمی یوتہہ خوش گژھ دل ہی
یتوی ریشمگراہ انتون ہشیار
چھیہ تت اکدوہ زہ دوہ کھتام ٹیرن
کرہ ناو و بخوبی زیورس ساز
انُ کاریگراہ یُس آسہ اُستاد
نشہ تس نازنینس غم ہرن گئے
ژہ اُستادس چھیہ سوداگردون ناد
تہ بوزنت تام وتھنوک گژھنہ آغاز
کرِت شاہانہ رختاہ دراو بیرون
گرہ سوداگرہ سُند وات پانہ ناز
وچھن سی گلبدن تابندہ زن ماہ
سپُن دلخون تمس زیر و زبر گو
گیس سینس ترت تمسند مژہ تیر
کنیزہ سیت یتو تام کیازِہ آنوس

تمس معشوقہ سُند وی ذوق تیغ تیز
کرون ... ساز از ... چمن
وچھن ... تس ... سپن باو
سرن تمہ ... ژاہ ... صاد

حصوصاً گلبدن آفاق ... مستور
دیون ... نیاوو ... یمی دیدار و نگار و زاغ ... بیمار
وچھن ... بو ... دیدار زن ... سپن ... جان
سپن ... عذرا ... نہ ... ووزن ... راز ... پیوان میر
... ولبر ... سیبوان ...

لگوٗت یُد غرق اندر بحرِ غم آسو — گرٕ ہن مسرور از لطفِ صنم آسو

تمو منز دوہِ ہندتُل تام تقریر — دپوکھ تم نونہالن پُیٖ تدبیر

چھو ونکن ژٕ ییرٕ گومت نگاہ پور — یمہ لوزت نمہ ساری بومز دورِ

پسند پیہ ساری تمنز یہی گت — تمن رخصت ہتون گو بار غم

جدا سانہن سوزن بلبلِ گلزار — فراق گلبدن ہت گو دلا فگار

سپُن زو جابہ آرام برباد — کرن دیوانہ باٹھن نالہ فریاد

و سوز دل بانرگس تر — مہ پٹھ یژای فلک لاگت ستمگر

بناگہ تراوتھس درورطۂ غم — تت اندر ناوہ عشقنہ داو ژٕ ہنو تھم

گرہ کروا تنگ چھوم استقامت — مرہ ماز گیمم برپا قیامت

ژٕ کیاہ آسوی دلس منز ہیون کینہ — توی ژٕ ٹو تہم بہ تیغ ہجر سینہ

مہ مظلومس ہتوت ژٕی خون ہچُھ رن — روا چھا بیگنہ کونہ دینہ مارن

مہ کتھو عیشس کردت یکبار تاراج — بیک غشوہ دوہس کر تہم شب داج

تہی باٹھن کرن گو آہ و نالہ — ونِ ہیٖ یارہ ژٕی پتہ پان گالہ

جدائی دلبرو بالکل زٕ ری نو — مری ہو ژٕی سوا کانہہ دوہ بری نو

بوکرتھس خستہ خاطر ای پریرو — کرن جیم مارہ چانی مار گیسو

گرون دلشاد دلس خاطر حزینس
دنون آہستہ پی تس نازنینس
مور شرمہ تان پین تی ہیت دم ساز
لب یاقوت رمانی تصدر ناز
بوچھ مزدور دم جوس بود دعائی
سلاماہ کرتہ دیونس ای ایراو
پیون تس طمع خوش ازیوی دم

سراسر چاہن اسی ممنون ہنت
براہر دون دمی بو مزد محنت
شرم تہ خوف نامت یکطرف تھاو
گرم کر گفتگو اندوہ وغم زاو
زبان کر ہچھ طوطی دربیان تیز
کلاماہ کرتہ شیرین شکر امیز

مخاطب ہیت رخ دلدار مہوش
کموت آزارہ عشقنہ بیقرار آسو
ونن پُی بوچھو کیاہ ازدو محشر
یمی فکرہ کرن سوی آسو بادل
مہ زاہ از تام وچھمُت چھمنہ تیہو حال
بگریہ از صدف زُن دُرہرن آسو
کہی تس یارہ سُند خوشخو پون باد
تہنزی ویرہ سندر آیہ نہ تس
زسرتا پا بڈت گومت غمن منز
اشک وتہرن بوتہس وت صبح پلہ فلک
چو مجنون کہتو ز کوہ نجد خورشید
سیون عالم ز نورِ شمس روشن
دلس منز آسو تس کہنتہ بیہ ذوق
دوبارہ گو تہندآن ماہ رخسار
غرض مزدورہ ہند آسوس نہ بالکل

فراقکہ واوہ تت راتس گیس غش
پموت گل زن ہرت بر فرش خار آسو
مہ پرُ چھو راتھ واتکو نامت سرم کر
یر ہن اژن لسون میانوی چھو مشکل
نمیدانم کہ این شب ہست یا سال
زمین از دانہ شبنم بران آسو
کہی سنبل تہ گل گہ قدِ شمشاد
ستارہ آسو گنزرن رات راتس
گذشت سی رات نیہ تم ماتمس منز
فلک پُر نور گو راتک گجر زل
یکمن گو لیلہ کُن باتازہ امید
سو مہ رو گو سوئی دلدار نوشن
آما آسوس طمع ڈیشون معشوق
ہنتہ مزدورہ ہندی بہر دیدار
بگلشن آو چون دلخستہ بلبل

نه سرحی نت رخس نه آب و تاب آسو / برنگ زعفران گومت گلاب آسو
کجا آن رونق بازار گلشن / زرزرامت خزانکه واوه پوشن
بدل یژ ذوق ہُسند گوسن پیدا / ودنی لج سینِ مخمور و شیدا
باآب دیده بس جامه کرُن تر / تهون لیکن ردای شرم بربر
ونتِ زانُن نه کنه دلخسته سینِ / بزنجیر حیا پابسته سینِ
سوعاشق مشتغل گومت بدلدار / وچھن آسوی بچشم وصل دیدار
سِتاده آسو رورت مثلِ شمشادُ / گموت پابسته زن در دامِ صیاد
کتھ کرنچ لبن نه زیاده فرصت / دیون دلداره سیٹن پھامه رخصت
مه لایق یدونی کنه آسه فرمان / کرون گژه تی بجانه بادل و جان
کرت کت مختصر تامت نبوراو / گیس در ورطۂ غم ایه ون ناو
ہزار افسوس و واویلا کرن گو / زنرگس خون دل برگل ہرن گو
جگر دُ د عشقه ناره گلبدنے / سینِ آواره داره لج ودنے
کڈن موله نیتھی باٹ آس کاکل / ودن ہیه ته کڈن ازنیچ سنبل
سه مهرُو رویس مژ لدن آس / سِدن آسو سنه کنه لیکین ودن آس
دیون تس دایه دل ہت گوم دلدار / نمکو معاوض مه نهاون جگر خار

مطلب طالبس و اتن چھ مشکل
بجز مطلوب زاه پدینه وصل
مزمیارس ہوا کر آشنائی
ینیار زاه و چھته کرم بیوفائی

[illegible]

Library Sri Pratap College Srinagar

طمع جیوم شمع و پیش پت کری گژ
زلیخا وار کر تس مست و شیدا
[illegible]
درزن پروانه جیس ورنا حسرت
بجو بلبور ه آدن پاره موزن دل
موتو کرم پاره [illegible]
ہن نوخ زخم کرن در مجروح دم
گلی ازخون دل پیم [illegible]
ابا دعم نیس پیم پریشان
مسلسل پیں بعن سنبلن

سو چانی خوته زئ خسته احوال
سو وحشی بخته چانی کیٔ سیوون رام
شکارِ س مرغ دل کرُم حواله
اول ازخانه بکه سامانه درایاو
وچھون وُچھنی تمس تبدیل رنگ گو
بیک عشوه دِ تت برباد وردم
کمانے زِ ه لدت مارت سو مظلوم
وچھن کہاور زه شمشیره پیلیے
رو پسند خنجرن کرنس جگر چاک
انته بامت زه تراوت بارجنگی
گیس کاه نبت باترک لقمان
الموُن چوسته گو آهسته نیرت
ته بوزت زن گیس بر باقیامت
سرا سیمه پٮن رو دسنه کنهه هوش
سراسر رنج راوِن نازنین تن

سیٖموت کیٖ ونے مست و متوال
زُلف ته خال گوتس دانه هم دام
نته ما گو کرت جانس قباله
مِه سیتن زئ نشه شاهانه زایاو
ضعیفی رابترکِ مست جنگ گو
تهی از بارِ غم شمشاد گو خم
لگس بر سینه کم کم تیر مغموم
کرِت تس پاره پاره خون هرت گے
فتاده جسم وجانِ او بتا پاک
کر کنه ماره نس تس کنهه درنگی
خبر کمه آنه دیه تیره اکی جان
امیداه چھمنه ون ڈیشون فرت
دو تا گو تس سو زیبا سرو قامت
کهتو س زر آتش عشقن دتوس جوش
سپن پژمرده گل گیه تازه سوسن

[illegible]

شکوفه حسنه باغس ازچو آغاز
گیتو گن بلبلو کر تهم زه پرواز

بمبر زل جهی کرت مس باله شار
گرم گر سنبلو بازار تاتار

گلا بو نازنین جامه وزل دل
ولو کرکراو بوشن گونه گون فل

گل اسلیم همسر نیو بوشن
جه توشن تازه سنبل گرایه گوشن

نهوکن ساعتاه برفرش نسرین
بنارو جاه دو برگ گل نگارین

تمن رنگین بدن چشمن اندرجاے
پریر وبوکری کوه جهی مش مای

یه نازک گلبدن گل واده جانے
جهسی بیدل وون دلداره میانے

لجس شی پت بوزن گل عشقه زاله
گجس وز بت تیر رهزه ژاله

چوکمه دیته رواهنو خون مظلوم
خطاکیاه زانو تهم آسس بو معصوم

مه آهم قتلکی سامانه پیرت
زلوک خوناه کرت تژکانه نیرت

داستان دربیان نوحه وزاری کردن نوهال درعشق گلبدن گوید

امی حاله دگر سو نوهال آسو
بدینگونه تهند احوال قال آسو

سیون تت ارغوانس زعفران رنگ
سودا ناگو تهی از هوش وفرسنگ

گلگوت مجنون زدیده خون ران آسو
بلی نوحه دومس ارانی کرن آسو
زنگی دربنفشه زار پیو خون
ملی جاری دوجی آب گلگون
درزن در گلشن آتش جعرن
سرایا سرو سیمن قیودو دون
فرمی ضایع سیمین ازرنگ
خزانن اوستم کرتا مرسو

ز ربنان گوسی بس از گردش شب
رون زیون ونن ئی آسو یارب
هکت در روز اول در دو غم ازسو
خفن نحوست مبر لوح از قلم آسو
هی باخت سرگشته نالان
ونن آسمان که گم بولدار
کرن فریاد با عجز دیار ازسو
نومتی یار در سوز وگداز آسو

گموت بیداد جیوم مه وادی وات
بیسم یاره سنرْ کرم ملاقات
درتن آسو سی اول از عشقبازی
نوی تقدیری کیوه درغم بازی
مرن بعضی لوکی آسو بس نصیحت
تیم گم مات انداز کا نه کرچی کت

بسوز دل تلون یکبار فریاد	ستمگر ظالمن کرنم مه بیداد
ونن ئي آسوا ز دردِ درونی	بلفظ هندوی باصدْ بونی

گریه وزاری نمودن نونهال در فراق یار بزبان هندی

ہُوا بایار ظالم کام مجھکو	کیا دردامِ اُلفت رام مجھکو
کہوں کسکو یہ بے انصافی او	پلک میں لے گیا آرام مجھکو
طرح بلبل کی میں کرتا ہوں فریاد	نہ دکھلاتا رُخ گلفام مجھکو
کروں کیا جاں تڑپتا ہے بدن میں	ہجر سے زار ہے اندام مجھکو
جگر کا خوں رواں آنکھوں سے پلپل	ستمگر نے کیا یہ کام مجھکو
سمنبو سیمتن سیماب خو ہے	کیا اُس الف قد نے لام مجھکو
ستاتا ہے فلک کسکو کروں کیا	سدا رکھتا ہی بس ناکام مجھکو
لبوں پر پہنچتا ہے جان ارم	نہ ملتا وصل کا یک جام مجھکو
کریگا شکوہ یہ اعمیٰ جگر خون	کبھی لیتا نہیں وہ کام مجھکو

داستان دربیان فراق گلبدن وزاری و آه وافغان
نمودن همدیگر میگوید

مه سی کت آره یار فرو نشی
نوی نحوست نه ...
بود آسرس ...

بنا گره ... فراق ...
سرگردا ... سوز و فراق ...
...

نوبہارس کیاہ گلن پنٕ رٔژھن چمن بجن نٔسن
وَنے کیاہ زن چھو یکمنہ زٕ یم بیالہ
چھم زرنہ بجہ رَاو البرو مشتہ چھوع چپیالہ
سٕتھ چھوعن زوان وَل غم خن
ووستان وریان یار آسیہ آم نونہال ن
باری ویدار یار وفادار و سید
زیکیاق وی الگو یہ

گرٛهن چھو یٚتھ زٕ گوشن میون فریاد	یژهن کو تاه مہ یٹ چھوک یوت بیداد
فدا ناوس کری ساروی قبیلہ	یتم ورشن د تم چھوس بے وسیلہ
زسر تا پا درٛت گو عشقہ نارہ	کروُن یکبار جامن پارہ پارہ

غزل گفتن نونہال در فراق

دماه وِسیے زٕ یکھنا سالہ	وَنے دلدارہ سند ساری ملالہ
سو گلرو ہیت بخاطر غصہ میانوی	بو بلبل وار چھوس دیوان نالہ
دلس تاراج تم کرُنم بیکدم	وہ کرڈلشن کرس بو جان حوالہ
سو گوشن چھوم زٕ کرتس میون گوشن	مہ بوشن کرا و چھم ییہ نا سوالہ
ہرن چھوس حٔرن دِل از دیدہ ہر دم	برن مَس سیالہ چھوس تہندی خیالہ
سو در شادی بود ماتم گلن چھوس	بلن چھوسنہ الم کوتاه یوژالہ
ہرن چھوس خون جو مجنون واتہ نایل	بجوہ بخد چھوس در وجد و حالہ
لی زین العرب مانندِ یکتاش	بجاہِ غم کرن چھوس آہ و نالہ
گلس نٔے بردی گیم سپدا ز در دش	دلس چھوم داغ ژامت چون گلالہ
بو تم شمع رخن پروانہ کرُنس	بنار عشق تس تپ یان زالہ

چھو مجنون وراوتراوت صبر و آرام
ہتون الکاق تیجین بتنکوی و الارام
نمن اسک الکاق تیجین طاہ آسو
سوزن نونہونت تنیدہ یکی لارام ازتیو
وون تت وارہ یل الگوان و الافلاک
یتاوہ رو و مجکم بداہ و بلاہ

بو سرو ناز انتظار آسو
کرن قمری صفت تت نالہ زار
زنبر روزن دلبر گدا وار
رزون زیون منکن یچم ازتیہ دیدار
یہ مہ نتی آیس گہ دیدار ماوون
لکھین از خوف بمہ دہ آیس تاوون
لکہ دہ ویو لکو آیسن تا ہر دم
الکن الکل زد آیسی تازہ ششم
ہمن برگل زن یچھی یا ہو برا
دران محلہ یہ کرن نچھین تا ایم بچم
المو رت زالگلدن و الدم نچھم
جدن طل بلبلن پوترون سنتہ و دوبی بو
ژوی بچھو کر دارہ تال آس سنتہ ام کسی
لو بم پوشیدہ ین بیلن یم کسی
کمن الا کو دوام گیہ غمگین ین کسی

مونی کره نیب نوی یت پان لگاد
آه یت ون مه هی مار میانوزی
نو بیدوی دلیشه دیدار جانونی
چاله پر آتش ز افغانم دی جان
بی چون جامه و چشم زنی پت نو
بابر دیده ونی ای برباد

آدن نام نه دورچا نو زالم
نمودیسی په گت مار په پانور
دزه بو وار ه عشق نار چوم نور ن
جدا بلبل شود که از گلستان
بنوی گل فدا سازد دل و جان
نه بیم گررخت میرم بیکدم
شوم مجنون صفت مشهور عالم

کرای مه رو بپرده روز نه کت
چو رشیمگر پسر دیوانه متوال
په حکمے دانایه دزه ون نار شهراو
چو و نکن متول جانوی آبرو داند
ولی یدکا نه تمس تامت زڼی سر
تته خالس نته زین العرب وار
اگر آسی بخت بوزک نصیحت
چو ون تدبیری ون نونهالس
اگر چوک بخته عاشق کر صبر تام
گرگ یدوی صفا آئینه دل
بمطلب وا تنوک ید آرزو چوی
پری بیکر ته بوزت تنگدل گے
دین تس گرژه مه پرژه میانځ خرابی
ښاده کیا زه چوک آسن در ینجا
اگر بوزی پدر میانوی په اخبار

نبر مجلس اندر گیمر په شهرت
گموت بر گلبدن از ناله چون نال
نته زالی چو پروانه شرم تهاو
بنادانی مه کر لغواه گر ملک خوار
وچی نه کنه کری پاره به خنجر
لدی اده کنه سدی چاره در نار
ردای شرم دت روزک بخلوت
امس خوشخو بیسی یوسف جالبس
گیس امه اضطرابه چانه بدنام
اده بینی ژه وصل یار حاصل
اده بهتر بهن از جستجو چوی
سپین تس ننگ پیدا ژ خجل گے
به بیتابی چنین مطلب نیابی
بنادانی کرد وت فتنه ژه ربا
به خنجر هر دو تن را میکند چار

[illegible]

[illegible]

چھ سرو استاده روزت گر نه اظهار — تُرنجے دِه مرا از بهرِ بیمار
تهی باهمدگر این راز باوو — اکس اک زخم دل بے خوف هاوو
تہ بوزت عاشق صادق سپون شاد — گره گو یاره سندوی عده هت یاد
پسند تس آو تدبیر دلآرام — صحیح بم بوز تقریرِ دلآرام
گرون درگریه شب آد اصبح آو — زمشرق تیز تر ییکھ فلک دراو
بشکوئی صنم آن سروِ آزاد — خرامان گو چھون دلبر سپون شاد
تتی بانیستی گرنس سلاما — یتهه شاهس اکس کمتر غلاما
دپوس بم تهاونی حق شاد و مسرور — بوین از نازِ حُسنت چشم بددور
انُت تشریف از راهِ عنایت — یینه چانی مه دل خوش گو نهایت
چھو ما آسه تام کنهه فرمان چانے نو — تِه ون بیخوف چھوک مهمان سانوی
وُچھت آئینه زن طوطی شکر ریز — گرن دریا سخنَس شیرین زبان تیز

در بیان پاسخ دادن نونهال و خواستن سنگتره از گلبدن
و رفتنِ هردو در باغ و احوال گفتن باهمدگر میگوید

بایں مضمون سپنیوت چھوس بوج بتیا — مه بیماراه چھو بس اندر تب و تاب

ستمونہ غالب بیوت تس سراس
چھین اکس سرو وس بیعح انفاصتجه بنے
نوی سیدو وس بیعح انفاصتجه ده بعید
مچھ جب پیچھ بہ تیعن با بنس ابغن سنکن
ومیت نیخ بیب دیعح تم زنجاب ده ونزنده
ونی نی دوالت ومی بعد بایه سنکن
بیب عس آبن بیتر وانی چھون سپیون زحرایا
سیان ایع الن سیح یابن اسبیه ون بتیه وانان
شیپ بیبد عس اکل الیه وان پیی وانان
سیان ایع بابن وبلی ابن دوان دولک ازار

غزل ہندی

گیا ہے سیر و صحرا و گلستان یار میرا
چمن میں خوش خرامان یار میرا
خبر لیکے گیا بلبل اُسی پاس
ہوا بلبل کو مہمان یار میرا
خوشی سے دیکھنے آیا شگوفہ
بہت شادان و خندان یار میرا
تماشا کرتے لنک کر سیر گلشن
گلوں میں اور ریحان یار میرا
اگے پر پیچ ہو کے جمع تر زوان
ادائیں سے ہوئی خوش الحان یار میرا
لبھا کی ادا رنگی بجھ چمک سے
ہوا ہمسامان یار میرا
جز ایکبولی بو اسطے کوئی دیکھ ہو
ماہو اکسیم مہربان یار میرا
نجھ لیس لطائف عشق کلام
نہ شنا آہ سوزان یار میرا

دربیان پایغ دادن گلبدن
واظهار ساختن از عشق ومحبت خود
وباهم کردن عهد وپیمان ساختن در وفا

بوزت بس بسن چون لیلی ومجنون
دیون تی کیه ونی ای یار مجنون
یان روز نیکه باهم بود بیمار
... کیو مه ستمگار

بوآسس از همه رنج وغم آزاد
سفا هست آمکی تس ... یاد
زمانک نور فر آسمنه ...
... مسرور
بس ازاز ادی غم شت دو مسرور
همه ساری آس شت ما نه سرانجام
مهیا ناز وساز وعیش وآرام

دریغا آفت جان یار میرا		رحیم آشفته از جور صنم شد

بقیهٔ داستان

گل وبلبل بگلشن مست ومخمور
سپون سوی وقت گو نور علی نور

ونون هتو نونهالن تس بصد زار
کڈون از سینه یک آه شرربار

مشو برگشتن مظلوم مست
زبیر حمی نخون من مشو دست

بو عشقن جانِ گرنس ار او ابتر
ونک کیاه پیش حق در روز محشر

گمت زنجیر حیم جانی زه گیسو
گتر هتم دل بضرب تیغ ابرو

سنان جان ستان جانی اچه را ل
بیک عشوه دلس گرهتم مه غربال

بوآم آئین رخ جانی کروس مست
گموت ساروی مه صبر وهوش از دست

وچیت روو منه حس یمه چشم آهو
بچت جانی گیم شهمار گیسو

بعشقت جیوس گمت از خانمان دور
زخویش وآشنا بیگانه مهجور

مه شوقه جانه جان اندر قفص جوم
طراوت جانه یادک هر نفس جوم

بنون ان مه پیون ون جانو کیاه حال
دلس مز کیاه زه چوی تی باو فی الحال

۲۴

[illegible]

تمنا آسومه دیداره چانګ | ضرورت آسونه کنه کاره چانګ
غرض آسومنه شیرن زیورس ساز | طمع آسم ګرژهن بابار دمساز
بحمد الله حقن لی تهاو منظور | بدیدار تو ګرنس شاد و مسرور
مرپټ یهو جهوک ګموت دیوانه احوال | ژهی ده ګن ژه پټ چس بوز فی الحال
چمن سینس کروم سر و چمانو | ژه کتو کرتم کتهاه غنچه دهانو
کمال عیشسی منز باو تهم دوکه | سوکهس رخصت کروم یار بیهم
کنن آسمنه زاه ګومت غموک ناو | یه کتهو وقتاه بنت مه ماتمک آو
اکی اچه ناټه کرتهم لوټ جانس | ګیس ویران منګه ګیا خانمانس
بو آسس خاصه صاحبزادګی منز | کران آسم دوهس ژونزه نوی سنز
سنبل مویس عطر آسم ملانی | ګلابه آبه بهتو آسم چهلانی
مه کتو تمه آسه شیرن ساس مغوش | شو نګن تت پټ یون آسمنه کنه خوش
بهار که وقته آسس باغ نیرن | مه ډیشت لاله بر دل داغ شیرن
هلن قد میانو ډیشت سرو آزاد | تولن بلبل بهرسو ناله فریاد
یون یکه شوقه قمری آسن در جوش | نوون بی چار ضریګ صاحب هوش
بدل درده متن سیتن ژه لی تهاو | غرض از ناقصان صحبت مولی تراو

ہمہ اکہ حال ونمتی آسو زہار
وچھون غارس اکس منز پان مارن
بزی جامہ زر عمامہ آسو
ہمکرن وقت یک چھم خام آسو
چھو پہانی سر کپین کن آسو چھاون
چھوکن آسو خنجر چوبہ زادن
گہ زن منز تیتی غربال گومت
رنگی ونتہ آسو کتھو تس حال گومت
وچھوی یلہ حال حال پور طرز
تمام از سر پھر زاوت دزن بار
جفا اندیش کوتاہ بی وفا در
قوی بر کوہ پیمو تھ چھوی خورشید
یہ نوبی انجم زس اندر آسی امید

۲۶

چھو کس باخستگان بس نیزہ بازی | کرن بابستگان ہم ترکتازی
دریغا سر بسر افگار کرتھس | پریشان حال و خوار و زار کرتھس
دریغا نوبہارک ابتدا آسو | ناگرتت خزانک انتہا آسو
دریغا خوش شگوفہ نوجوانی | ہرم و اترم بسرون زندگانی
کھوان ہو زولسن مرزی سوا چھوم | نگاہ تو بزخم دل دوا چھوم
کمن از تام یم چھوک ہوشہ آمت | یہوی غم ہت چھ یمہ سمسارہ درامت
اچھن نزدیک نندر چھینہ ایون | بدر و سوز چھوس شب روز ریون
نندرتہ کہن تہ چھن کتھو عشقہ داوس | دوا تعوید لگنہ کنہتہ جادس
تنورک باپتھ چھوم دل تاوہ آمت | فتت پتھ نالہ چھوم سو جوش درامت
اندر دومت جگر چھوم عشقہ نارہ | نبر کوتاہ اچھو کن خون ہارہ
گلہ ژی پتھ ڈلہ نہ از محبت | تولینہ تھف مولی فیری نہ زاہ پتھ
نہ آسن عالمس منز کونہتہ بی بار | بنن ملو باپتھ بانو درنار

حکایت بر سبیل تمثیل اظہار ساختن نوہال پیش گلبدن از عشق مجنون و لیلی

ژہ چھو نیا بوزمت یلہ قیس زن دراو | بعشق لیل لس مجنون پیو ناو

چھہ بیمار آسِن ہلو دیدارہ چانی
مہ سیتن یک گرہ سوکھہ پراو دوکہ تراو
سَرِت نوزاہ تہ حق سانوی گروت
اتہ چھو کنا اچھن ژون مند کنوی گاش
یتھی پاشِن ژہ پت وانتم شہاہ کال
پرژہن گارن وتر لوکن جر چانِ
بُجہ چھمتہ ہکن ون نو یکیت چھوس
نبرون نیرو تھہ زین غار تاریک
مرواس یکتہ شاندس پٹ گراہ روز
تہ بوزِت بی توقف دراو مجنون
کمان ہیو آسوا آماد وفا تیر
ہجوم عشق شد بر من مُظفر
خبر کنہ چھمنہ کیاہ آمُت بنت چھوم
ز حالِ خویش بے آگہ از ان باز
نہتوی مہ منزلاہ درپیش کریوت آو

گلو یُدیکھنہ جگر کہ پارہ سانی
سراسر ہوشہ یِن چھوک رُوشہ رُخ ماو
برُت نولول تراوت موج تہ مُول
گٹہ گیہ ژی سوالسیج چھینہ آش
بیا بانو اندر فیرن مہ وسال
متہ گوہ راوہ راون چھوک قبر میان
ہجر و فتنک چھیت پیو نہ تکت چھوس
زبر گژہ لی مہ دوہ آمُت چھونزدیک
کرو باہم ملاقات اہ ہمتم بوز
کھوژن پٹ پوس چشمو کنِ ہیرن خون
دیون لس بابہ ون کیا چھوم مہ تقصیر
لگمہ چارہ سی آسم مقدّر
دلس پیکانِ غم گومت سنت چھوم
چنان ہستم کنون از بختِ ناساز
ژ لس کنہِ رو دمت چھمنہ نون ناو

٢٧

Library Sri Pratap College Srinagar

سر کرمت آسوتس در دل نشیمن — اذا ما واتو لس کینه یله مه دزتن

توی چهوم مرغ جان آمت بپرواز — قفس تراوت سپون بابا دمساز

چهوکر کنه جایه لحظاه کرن آرام — زبس اندوه پریشان با دو دوام

ندانم هیچ جز صحرا نوردی — بگرمی چهوس گموت فارغ ز سردی

للهٔ ون نار عشقن چهوم زلهٔ ون — زلهٔ ون واوت شوقک ڈلهٔ ون

زهٔ سیتن کتو یمه کته خانمان چهوم — بهر وادی پریشان مرغ جان چهوم

یه دشت خار چهوم رشک گلستان — سراسر سنبل و نسرین و ریحان

تهی یم کنڈ چهیه تت کر چهنک پوشن — ونی گیاه یو چهوسی توشن رهٔ تی توشن

بزوی بوزت نه گرته میانوی هوس تراو — زتس کینه چهمنه الا لیله هند ناو

ونت ہئ گو وہت از پیش او زود — گره واتت سو تسند مال تان موود

عشق از تخت والن تاجداران — زهن نال یو نه چهوی پرهیزگاران

وزن پیش عشقه ناره آسه مردم — لمس پٹ چهوی جهانک عیش ماتم

شنیدن ماجرای باغ غلام احمد و آمدن پیش مادر وی و اظهار نمودن قصهٔ گلبدن و نونهال و آشفته شدن مادر و طلب داشتن گلبدن پیش خود و نصیحت نمودن با گلبدن گوید

دیون تس نام بهندوی بردراو — وچهم در باغ صاحبزادو جانی
جوان اکہ پین معشوق زانی — مو کرمت یه بام احمو تقریر
کردن اظهار تی تس آسو تقدیر — اچهن رت کهتو بوزت تی نکهس دیی
دوس دل نام مادس بوزنس دی

بتری مجهِ بیک نامت اندر راو — یچی گوترزن تس یو چهکن وون
چهم فوراه کمهوس یه تت قدم یون — بوزت در بن تی خون بجهتی او
کلام ان دو گادو نی بچهتی او — بکن ہم آم دیوارہ نی او
یین یکبار احمد علی آمو

[illegible]

زہ کم پزہ پختہ شہترن انک خام
قبیلس منز زہ تھاوت پروٹھ یت نام

چھو ونکن مالو چانوی صاحب جاہ
خجالت پاد تھس در ایک زہ بدراہ

کمی ڈاجک زہ کس ہیتھو غول رہ پیو
سراسر عزتس سانس ہنک گو

سیاتھاوت تولت کھوڑ کنہ جاس
کتھی پاوت منیچ یت ساو خانس

کرت ساری ہین گمنام اسلاف
زہ کرزہ و رایکنہ تم کتھہ آس اشراف

غرض آسوی ہیوی درسیر گلشن
گلستان سیت آسی کراو پوشن

یہ کت ییدمول چانوی بوزہ یامت
الی سر زیر شمشیر ملامت

ائی ییدتھندہ خشک نار رو جوش
ہیہ ضایع گڈھی نازک تن و توش

انک کرتاب تندی و تابس
سوالس نیرہ کیاہ مضمون جوابس

سوکر بوزی مولی کہنہ جانو تقریر
پرہی کر کنہہ ولس تس چانو تزوبر

بلا فرصت کری ازتن جدا سر
ہری خون از لسی غیرت خنجر

تہ بوزت گیہ سہ گل اندام لخون
دیوان تس ون یہ کم ہیتھو میانو واز ون

ونوم نیرت یہ کم ہیوار کرنس
خجل شرمندہ رسوا خوار کرنس

مواجہ کرتہم یز آسہ ہرگاہ
اود مارہ کرم پانی پیون راہ

نہ ناحق کرن کرو اتہ یزہ مار
ون رودم تادم آخر ہیوسی کاژ

۲۹

حکایت ... قصہ عجایب

نہ خوبان ... بغنہ جان ... لستان ...

نشح نوش لب بسیار چالاک
سپون بوزت تہ پرہیز ادراکی
بجونی گو کرن توجہ خوبان
کرن کامی بہ ہندرس مع شاہان
کرن باخو شنولی گوہر فشانی
ہمت دانا تہ فاضل نکتہ دانی
سرود و ساز و نغمہ ناز انگا
وچھون جشنہ عجب ہاوہ بریا

وچھت تس کن لشن دل مہوشن آسو	نشن جس تن سارو ی ہش آسو
تہند رخسار پریں ہند نظارہ	وچھت تس کن کرن گل جامہ پارہ
ربودہ گوی خوبی از حسینان	بعالم تاجدار ناز نینان
خمار آلودہ چشمش پر ز خشمہ	نوان جان عاشق از یک کرشمہ
دو ابرویش دو شمشیر جلا دار	بسی عاشق کش و عشاق آزار
سو قد ڈیشت ہیو مت سرو در باغ	زخالش روٹ گلالن جسر تکہ داغ
زہ کاکل تس زہ جنگی مار بر دوش	گژہن مظلوم مارہ خستہ مدہوش
ونل وٹہ تس دو برگ لالہ نازک	بچون بلبلان رنگینہ بوزک
سراپا نازنین نازک گل اندام	دین تس گلعذارس نوش لب نام
حسینان جہان تس آس مشتاق	بسوز عشق ہنت در سینہ احراق
از انجملہ یکے شہزادہ شیدا	سپون تس پیٹ زترکستان ہویدا
جہاندیدہ بوڈاہ اک مغز پیدا	شہنشاہ دانا بہر فن بوجر دار
بہر سو فیو رمت در ربع مسکون	بہر کشور بہر دریا و ہامون
بجوبی آسو از ہر گوشہ آگاہ	دوہہ اکہ آو سوی در بزم آن شاہ
فراہم آس ارکان و رئیسان	دوان داد طرب شہ با انیسان

سراسر از جزیرہ تا بہ چین
ہتون قصہ وبون خوش تازہ زین
شہن ہامون تس کن گوش ہاوان
سراپا نوش لب ہند بوزہ ناوان
تہ بوزت عشقو ی خفقان تس آو
تمی اندکرت ترکی ماہی ادراو

کرت نزاون اتن اختن شبی دوور
ولون خرقہ بلون نورہ بنہی سور
دمین بار ابنت اسگود لوارہ دلنون
خبیب جھ بیکاہ باون بناری
عنقن زاوہ ناون نر اری
سو سکوت مستانہ نر سفر داو
بنسب سو بزم بیتو ب نیبنون داو
تہ بوزی اسگو بیتو ابنت اب نبیان
بیتشن جشک لب اشی زلف بیابان
نمی اند سبون آن تارہ مجنون
بسی حسنان ورجنون نر گرندہ گرو
بعون از بیمون بار صم عشیدیتی
وچھن اسگو سنیہ بالا وپیی

بَرنج و محنت و غم آن جگر سوز — بگردش آسو ترن وِرهن شب و روز
هَرنِ آسوس دو هه خوته دوهي شوق — باآخر وا تو در گلزار معشوق
چو لاله رو ونت هت بر جگر داغ — خرامان وا يه هت تي آيه در باغ
کرون تمه سير هتو هر سو خرامان — بناز و ساز با گلرو غلامان
گلو دتو هس لکيت هت خط غلامي — پرون هتو بلبلو باخوش کلامي
ونن سنبل بنرگس تل ڌه تهد سر — وڇهون کمه تازه آموت آب نو افسر
سمن باياسمن از شرمساري — ڏپن امسي چه حسنيج شهرياري
کرن اس از قدوم خود معطّر — نته يکسر جهان سيپون معطّر
گل خورشيد سر شيرت بصد جاه — باامّيد نشيمن گاهِ آن ماه
کرن خيري بکيسو زرفشاني — رِمه ڪُن سيماب کره نا مهرباني
کرت سيراه بکيسو بيٹ ناعيش — دگر سو عاشقن تن خسته جان ريش
تتهم مطربو کر تام آغاز — نواسازان سپن با زهره دمساز
ستمديده سو غمکش آو در جوش — زبوي يار گو ديوانه مدهوش
ونن هتو تم بسان ساز باسوز — ونن از آتش هجران دلافروز
سنه وُن کياه ونن هتو تم بيون حال — نواسازن تي سازنده ٺهڪ تال

٣١

در بیان آمدن غلام در پیش نادر
گلبدن در خاستن گلبدن بعد از خشم
و پابوس ماه دادن برنم غلام و رفتن
وی پیش احمد علی به روی و اظهار
ساختن تمام ماجرای گلبدن و خجلی
شدن احمد علی از دفتر و رجوع ساختن
ساختن وی و مشوره با مادر گلبدن
ساختن در کدخدائی گلبدن
و پیغام فرستادن در حیدرآباد
و مقرر ساختن حنابندی گی به

گیران هم گفتگوی ایشان باهم
زد در سر هم غلامین زاید و دروم
زجار حجت آن همه روی وار
کردن به برادری وی هم افکار

یمی ننجه لولی در خانه تهاو بونا
تو حاب تهاوک کوڅش منت گل اندام
تو لک تراوک سو بیکس در بیابان
بخانه برق وش خود آیه در دم
بیک افسون کران طاوس سیکر
بیروانه آیه گیه بیدل پریشان
فکر کر بیده وجه تس گناه بیت آو
اگر تراوک نه کذب و حیله تزویر
بیا ساقی دل ناخوش کروم شاد
مه ونکرن اشتها در رقص آمست
سماوار گرم کر از صندل و عود
گلابک آب شیرس آلیه جوهر
کلوچه ها ی قندی روغنی نان
مه فرصت بیاده پچ کر چیهم بهر حال
یه قصه و اتناون چهوم با تمام

یه بدخو ور در ویرانه تراو یو
سو بیچاره کروک در لمحه ناکام
بتر کستان سیون زار و پریشان
کرون تس کوره فک وت جانور ضم
عجب با مخلب و منقار باپر
اده کر غیر غم کنهه آسه فریشان
بنی ماتی ژه ته روزی نه کنهه یاد
جهانس منز گره ناهه بدنام و تشهیر
بقهوه تاکه غم روزمنه کنهه یاد
کنهو چهوک نیخبر در ملک یو مت
نبات و قند مصری تراوتس زود
دماغ و طبع دل سپنم معطر
فریب دل پسند پادشاهان
تقاضای عطار دچوم بدنبال
بشرط زندگی اکسی لتس تمام

[illegible]

خطا کیاه چهوم هیچ کرتو عدالت
مه مانس سیت کهنه آسم عداوت

سپن احمد علی شرمند واراه
کرون تس بس د لاسا و مدارا

زبس تندی و باشور و عتاب آو
بدختر بس کرت عزم عذاب آو

ونون باخشم و کین تس ای بد اختر
روامارن ژه هش بدبخت دختر

زخوبی تو بخوبی گوس اگاه
خجل کرنهس نه کرزنده تهوت زاه

ژه بدخصلت به تنبیه چهک سزا آو
ژی سر پا لدت پابسته بردار

ویا خوش شرت شمشیر چاوت
نته غازس لدت درنار نزاوت

سپن غرق عرق نازک تمنبو
زهیت گوس سوسن رنگ گلرو

زعبهر سرنگون لج هار نے خون
جواباه کنهته دپولس نه مضمون

وجهت تمتند تغیر رنگ رخسار
هناه بے دود سپنوس خشمکوی نار

اندرکن شفقتک پیدا اثر گوس
بجز دختر نه تس بیه کو نه پیر آسو

بدل تس ٹ کرون احسان والطاف
خهٹن ژک کت ژٹن از روی انصاف

همان ساعت بخلوتخانه خویش
برائی مشوره بانوکرن پیش

دپون تس کیاه صلاح درکار دختر
سمابرگشت وگو طالع بد اختر

چه سانی سرخ روئی سربلندی
کرو کو نه جایه امسز عقد بندی

۳۳

سم مانس فراقک داد بیلس
گکیس آواره در غمخانه بیکس
چون آمه کنه تس نازنینس
آکنه آسه میانی پاره هدم
ومازه من بربت غم محرم
بیگر خو ودلا پیه کهو بدی غم ویوم
بیه کهو نماه پیه کهو بر ما ماه ویوم
دون کم و داغ از جور افلاکی
با وار چهن عاجز غم گکی

بیس ماتم زده بے سر دِنه کس
پیهی پاهن پشن کلود سر مهوش
بپون چهن اندر یز تیز آتش
ژتهی دیوانه گیه دز و تاب
نهیته بر آتش تہ امیہ بیمار

تمن منزل گلرخاه چون سرو ناز آس
سزاوار گل اندام و سمنبو
بشادی هار نس بر سر کونگه ثور
امیرانه سشهاه انعام و اکرام
مقرر ووه تمن سیتین کرت در او
براو آشنائی ترجمانه
نخستین کرد باب تهنیت باز
دلیون تس بخته چانی سرخروئی
کرت بو شادیه مند انتظام آس
کرو سامانه ظو یک جمع اسباب
آکوی هفته چهو تهوئت در میانه
کرو کیسا روی مهیا ژون دوسن هام
تهوی و تهمون سرود خرمی آسو
مگر تم عاشق و معشوق دلخون
بخلو نگاه خودسی گلبدن آس

دپن تس ناو تهومت میر باز آس
وچون سوی نازنین شمشاد دلجو
کروک از هر طرف منظور منظور
و تک تس ترجمانس گوسو با کام
بله نوک ژهوه دِون دی کرن شراو
خرامان ژاو اندر محله خانه
بسود اگر سپون انگاه دمساز
سپن حاصل نه کارس گیه نکوئی
ژه با اقبال و با دولت مدام آس
بنا فرشک کرو زربفت و کمخواب
نه بوزت تازه گو رنگ نے مانه
بهر اقسام شاهانه سر انجام
نه تت شهرس عمین گونه آدمی آسو
یه وَن نه لیل کرن چهِن لیل مجنون
زعم آهسته آهسته وَدن آس

نبین عاشق جان زار و مجنون
سپرن از هجر نیک محبوب

وزن کوس و دف طاوس و تیر آسو — صدائی سُور ناخوش دلپذیر آسو

بهارِ نو شد از بازیِ آتش — که چون گلزار ابراهیم دلکش

ثُریا جاه رئیسان و امیران — بگن کهس کهس بکن برنا و پیران

پریر و لولیانِ نغمه پرداز — نژن کمه تازه هت هندی خوش آواز

تماشا های هر گون رُوح افزا — کرن ڈلیشت ته دلها عزم صحرا

نواسازانِ هندی مست و مخمور — وِنن کمه راگه بر سیتاره سنطور

بشادی مشعله هت اهل لکهنو — باستقبال در اکث دوِن ستم گو

ادب رچهه کهٔ اکث باحشمت و جاه — کروک فرشاه ڈتوک شاهانه خرگاه

منقش مفرشس پٹ کرسئی زر — بآیینِ شهی شیرک برابر

امیرانه مؤدب بیٹ بانازه — ضیافت کهت کرک حاضر نواساز

ضیافت های گوناگون تمک نام — بهر کر معلوم کم کم آسِ اقسام

ولی ون مختصر بو کیاه چهو دِنو طول — دتوک دادِ طرب در شب بمعقول

غرض چهوم یت اندر عشقو ک وِن سوز — ولی کیاه گو متن درده مُتن بوز

مصیبت هت سمنبو گلبدن آس — بطرزِ زمزمه یارس وِدن آس

غزل گفتن گلبدن بطرز زمزمه در فراق نونهال گوید

آبریام پیونس ساز و سامان
کشنده صف کنیزان و غلامان
بنی انا کو گھر بزم فا نکحوا ساز
بہانگ ہینٹ بر خاست آواز
بکی عقد بندی رز فشانی
کرکر حاصل سپین بن بن شادمانی
سیمبر زاغ چو اندر تنگ و تاز
سو نہ سند ہول تراوت کرنہ پرواز
بعالم باز گویا مست در نور
بھوکی در ہمودج زرین رہ مستور
یو عین ماسین وسین دامن بر آری
ہموتن رخصت سپین تا مت تیاری
سرو دو زمزمہ تل ناز نینو
بر بگر سو سما تل و لطف بنو

القصه دربیان ساز و عقد بندی گلبدن با میر باز ورَوانہ نمودن بطرف حیدرآباد و آوارہ شدن نونہال

بہتی باٹہن رون للہ دون فراق آہیں
بہت انداند ہمتس مشاطہ باناز
گلابہ آبہ بان چیچہس رُو پہ تن
عروسانہ کروک تس ساز و سامان
دلش جوشندہ شد مانندِ مجمر
تہتوی کرہس بابرد جدولِ ناز
قدِ او رشک شمشاد و صنوبر
مسلسل گیسوانن مشکِ تاتار
ہتوک شیرن بنرگس سرمہ یامت
بخوبی گرم بازارِ حنا بود
ہویدا شاخ مرجان شد زنسرین
وجہت زیبا ہوسند گل دُم دا

دزن اندری سہ بس از احتراق آہیں
ولی کباہ کتہو کروک زیبا تمس ساز
ہویدا سوگچی حوراہ سپین زن
سپین دیوانہ در فردوس غلمان
سپند و عود آسوس جان مضطر
سپین محرابِ مشتاقانِ جانباز
کروک آراستہ از لبس زیور
ملک تس گو جہان بُو یا بکیار
سپین بر آہوان برپا قیامت
طرب انگیز و رُوح افزا غنا بود
ویا برجستہ گلدستہ نگارین
گزہن آہو پریشان وُ دلا فگار

36

[illegible]

بازار تب لرزان سبک گوش — تباہ گژہ ہی تلی و تنہ ہی یتھو جوش

نتہ آسم خرام کلکِ تقدیر — مبدل گیاہ گژہ ہم ون تت بتدبیر

گیس از یارِ مہ رخسار مایوس — فلک ناساز و اختر درام منحوس

سپُن از خارِ غم تس گلبدن ار — گیس سوراخہا سینس چو مزمار

کہٹت در ہودج زرّین تہ بیدل — رٹت تس یارہ سُند صوت مقابل

ونن ہئ آس یارب بوزتم زار — بدامِ غیر کرزمنہ گرفتار

زچنگِ غیر دامن پاک تہاوم — سحر خیزان صفت چالاک تہاوم

دلس جانی ظہور کُ پرتوا پیو — مہر پانس طور کوئ ہیو توتیا گو

چھو سوی نُن جلوہ در ارض و سماوات — بہر خاشاک در ہر ذرّہ ذرات

بہر صورت متن عاشق چھہ رپی چھ — مجازس منزلین راہِ حقیقت

بروی نونہال رشک شمشاد — یوقری وار چھس و زنالہ فریاد

یہوی غم مہت تہ مہرو درعماری — فراقک و ادہت ریون بزاری

نوی جوش و خروشاہ و تہو بعالم — فتان خیزان سو مجنون وبرا و دردم

بنار ہجر سپنوس سینہ بریان — یتہ تس لیلہ گو رقصان و گریان

روں ریون نشن چون گرد باد آس — دِوں مژہ زرک سو منو کرہ چالہ واد آسو

[illegible]

۳۷

Library Sri Pratap College Srinagar

[illegible]

غزل گفتن نونہال در فراق گلبدن بر سر راہ و نوحہ و زاری ساختن

[illegible]

زبر هجری بیم بنا وت بزجگر خار
دیسی آوازای پیمان شکن یار
نی براریس بیون نی نصیحت چم
نی وته باز مرد یار و الم
نجنت برو چهبون کیاه یم بپی
مالگ نوت که گنده ون با فاطه جونی
زانشکش ابر نیسان رنگ بیون
لهی بیوش گی بابوشی دیون

زه بزه هی نو کرین برجه بیوفائی
کهشت مروت رشت نو آشنائی
نمتوی گنده‌ام هم هیچ بازی هم زداه
گگنگ ما پیش حق ما خوذ فردا
بچه باس وعده دادی و چه کردی
رساندی صبح امیدم بزردی

چین ما چین نگیو تسخیر گرمت سر بسر	بیتهه پاٹهن رُون آسن درمیانِ ماله لوُ
قتل عاشق کار جانوی عارت چهونه یون	کِنه مرن از تیغ ابرو کِنه لگن چهپِ زالِ لوُ
افسر چین نگیاه چهوی لوٹ گلالن داغ سوی	مبتلا عاشق گرت زی امرِ زلفهٔ خاله لو
شمع و بوشوقه جانی ماره گیت پروانه زن	تاره عشقه پان هینوی واره پاٹهن زاله لو
جان فشانی بونه برگل گری بلبل صفت	تازه گلزار اس اندر ریون تہ دیون ناله لو

ای ستمگر نازنین دلبر گروت شیدا رحیم
تا وِه تلموت چهوم کبابی دل شه یکهنا سواله لو

تاسف خوردنِ نونهال در رفتنِ گلبدن بطرف حیدرآباد و منتظر ماندن نونهال بر سرِ راه

دریغا ای فلک کُر تهم بیداد	ژلوم دلبر بسوی حیدرآباد
دلس جانس گرت یکبار تاراج	یه کت آئینه چهاتر کن بمت راج
سلحشورا کمانداراقباپوش	بکف خنجر کمندِ زلف بردوش
لدت ابرو کمانے تیرِ مژگان	بدت کرتم پرن سینس بیک آن
بیا یے ضرب ما از تیغ ابرو	ژلم بیوا یه دِت آن تُرکِ بدخو

چه من چن وزن درا سعد
وقت بیشتن وزن درا سعد
لطف هاوقت ناده آن دلافگار
بخیر بن اروز خوب
منتظر باجتیم جها عماری
برابتن ری کهه ران من زاری
وچین روزی پروا ران دلارام باچهاروش
بیون ان ره ویدار نی بی سید باو پیش نیب
وچین بایک نراه وچهون سیهاه ولم بیغم وروبر
سن بیره بیمس وری بیش بیون بیبر جهاب
اوه کنده بیوزه بی بیش بیرون بیرای
بسراسیه بیون ورون روتی هی ابی
بده بی من هی ابراز بلگانی
مصطفا می ما

بر بستر ان صفت ترس وست و بستان
بخود مست رودوا تا ارس خمن
ز مستی بیخودی فرو افتاد حساب حال اسعد
و بیسا اندر خیال بستن نعل نونهال آریت
چو بن بستر بینیب ز ارمند بستن و بیان
اندر کشنجه عشق از عشق وجفت انا و نغمت
عشق ان شراو ان چواندر نیخ و زحمت
حسن کن ابستہ کهو وبه یار
سوخت تنش ز غم چون انتر ثار
بیخود تن از بس او جی چون بود
روان از لب سیر مجنون بود
بدار انش بی بوده خواب
بیک گوشه نشسته باخنجر آب
وبنی سر بگون ما حسین ازرب

دزه بزه چیوم جگر شهلم زجُلاب	مکر تا خیر چیوم دل اودرتب وتاب
پس انگه تازه قهوه فرحت انگیز	بده از لطف تا طبعم شود تیز
زحیا باش در هرحال مسرور	ز دل یکبار کن اندوه وغم دور
می طلب بیت هغه مطلوب برجا دو	فکر کر تیز نفس منز خبر تهاو
بهردم از سر سوز و محبت	بگرد شمع چون پروانه گرگت
خدنگ عشق لیس سینیس سنت گو	سودر دو سوز چی خبراه وت گو
بدام عشق پُس سینی گرفتار	اده موکلن تسند مشکل ته وشوا

داستان در بیان رسیدن گلبدن در حیدر آباد در خانه میرباز
وناله وزاری نمودن گلبدن در فراق نونهال گوید

غزل گفتن گلبدن در فراق
نونهال وگریه وزاری ونوحه
ساختن گوید

دنی افسانه آن هردو دلخون	بزندان لیل لج مجنون بهاهون
سپین داخل شه به روتت مکانس	پری زن نیه دون لز قید خانس
بدردِ هجر بس خاطر فگار آس	دزن از آتش عشق نگار آس
تموسودا گرو با حشمت وناز	تهوک آئینه خانس منز باعزاز
پلنگاه شور هس رشیم نواری	بخوبی کهارِ مت تت رنگ ساری

دیده بوجان ودل جانانه بکینا
بمارز وساز باسامانه بکینا
دزن چون شمع چیوم اندر بدن ول
پروانه بکینا
ودن چیمی دمیدم گلستان
بچینه بو دمی ون
یمن خوش خنده بوخوش الحانه بکینا
بچی بو خوش گل جانی لدی رخ
نمانه بکینا
گری شاهی نازکی گلبدن
بجو ز دل جو بلبل نالۂ فریاد
گرن چیمی او دوش بستانه بکینا

لم غوتنو کی پہ بلبل
گرن ہمنا نمہ بجا شمشاد و بجا گل
من ہم ہلالی سر از درد درون آس
تن زن منقل از نار چون آس
ون ی لی پہ ہم ام گرم لارغ
سو کنو گوکیسی پہ در ایں لوا کرے
چر جیا می پہ ما آسہ لارن
بیابان در بیابان چون بہارن
پہ پہوی اللہ دون فراقک آسس
ہمت کرمت بنگالیو جادو ہس

غزل در فراق نونہال

بہار آو چادہ چپانہ نو بلبزل دلبرہ ہم ورد
و چنی کرمہ یادہ دی نکینا نہ حق کہا سن بہ ہم ورد

چھو ہم در دل اچین منز جای شیری	بہ جانی مای چھم ہمخانہ یکھنا
یمی پابیس ہیتم پاین وندی سر	چھو ہم تہدِ پایہ عالیشانہ یکھنا
بنبر زل گیہ رِون بے آب و بیتاب	نتہ لٹکہ سنبل پیچانہ یکھنا
زہ رستو آیینہ خانہ غمکدہ چھوم	براہ مکر ہمت شادانہ یکھنا
بضرب تیغ ہجر تو فگارم	یمن زحمن چھو کن و رمانہ یکھنا
چھسی چون لیل در غمخانہ مجبوس	گو نہ کنہ ما مستیو رقصانہ یکھنا
دون چون بلبل دلخستہ نالہ	پہر دم چھس گل خندانہ یکھنا
گدا چھس بخشتم خیرات دیدار	باجلال و حشم شاہانہ یکھنا
بوو ر زندان زہ در صحرا پریشان	ون مجنون صفت افسانہ یکھنا
رحیما طالب دیدار ئید چھوک	ہتم پہرہ ونہت گریانہ یکھنا

نالہ وزاری ساختن گلبدن در فراق نونہال و در پردۂ عصمت ماندن از صحبت میربارز گوید

بیتھی پاٹھن کرن لِلِنہ پتس آس	گہی با ہوش گہ آسن غشن آس
یوش ہوشس تس یارین دون یاد	ستو تذکرہ گلشنوک آسون پیون یاد

[illegible]

ولی زُہرت بخلوت میر باز آسو / اتھہ وصلک کرن تس کُن دراز آسو
زروی نیستی باصد نیازی / بلی صحبت کرن تس عُذر سازی
بلی زمضطرب مانند سیماب / زبی ادبی شداو بر فرش کمخواب
سو بالکل بی نصیب از معرفت آسو / زنجبازی توی فیرن نہ پت آسو
کرن یامت سو عزم غارت گنج / یون در پیش آسس ساسہ بد ریخ
مُچھن گاہی تس شہمارِ عصمت / یون گہ در میان دیوارِ عصمت
کرن یکسو سہ مہ رو عذر آزار / دیون تس بو چھسی یژ کالج بہار
مہ فرصت بخش تان خاطر جمع تھاو / چھسی جانی بو تامت ین گژہون تراو
بلہ یامت ملہ بو مشک تاتار / فولہ چون تازہ گلدستہ زگلزار
دماغس تازہ خوشبوہی ایتھا / نزاکت جانسی فرحت دِتھا
گرس منز بیدونی بوژہ آیہ بہار / کرون تس ژٹ چھو وا بہ رحم بسیار
ژلن تس نش تہ بوزت آسو یکبار / گلن در حسرت و اندوہ و تیمار
سو سر تراون مُران سرگشتس تام / ہتون بر سر سو فرمانِ گل اندام

مہ گُن باہوش شہادت گوش دل روز
بتن ہند بوز کیاہ گو درد تہ سوز

وچھتن ان و رسیایان بر آمدن
زنیک ان انکہ صنو برای کلید
معشوق و رسیدن نقص شنوان در حیدر آباد خانہ و جہاں
و جبین بتن ونشستن در بنل مجنون و رہ حیدر حکایت
زرو بیچ و باراں ساختن در خانہ حال جو
وزان لیکہ زنو حکایت میگوید

سو منفعون بحث جان در بیابان
لبان باد صحرا پاس تنیں
در آن صحرائی بی پایان مشوش
سیون بید سو صحرا ہاو ہاوید
بہند باو سر دزختہ جنگل زار
دوون تن ازپیش

بی گراوہ کرن باحرخ نا ساز
در عشرت مبہم عشقہ باغ بہ بشتہ زادہ باز
باعشہ نیاو ہس دمساز با عم
بروا تن نہ چھم ایام ہم
جہانس تم کتوی آوارہ کرہس
بہ ننغ ہجر وارہ مارہ کرہس

۲۰ یار ... [illegible]

ژن آسو تس گیہ تار جون تمن
ودن ازغم اگن از نام آدمی
لگی ہایی در تہ شہر ژگن بنا وادی
بہ در و بحر بیابان سر مانند مجنون
مشوش ہل کرن در بحر بی آسو مخزون
یہ تنگی آسو چون زیاد یکین

گردن از سینہ بس آہ و شرر جن
یون آسوس دماغس بوی دلبر
وچھن کوپہ آسو نہ زن روی دلبر
بس از نادیدن رخسار یار آسو
سپھرس تھج زن فرہوک وار آسو
دیاہ جون اگر دیا دار آن تازہ مجنون
ژن در شہر گرہرن بہا مولن

۴۲

ولو معشوقہ کس تراوتھ زلوک میہ
ولو معشوقہ کر تہم بیوفائی
ولو معشوقہ فوٹروٹ عہد و پیمان
ونتھ بی زن سو واوس ین کرت دراو
لبسان قیس باصد آہ و فریاد
وپا وامتھ صفت سرمست و شیدا
سپون ازخانمان بیگانہ مہجور
ہتون کوچن تہ بازارن کرون سیر
پتھر لحظاہ بہن کر آسو بالگل
یفر زلہ ؤن دون گومت فگار آسو
بہر جانب سو بنتیا بانہ لارن
یتہی باٹھن بہر بازار و برزن
اژن دیوانہ باٹھن پرتھ گرس آسو
تہون نہ کانہہ جایاہ جز تفحص
ودن آسن دو ہسراتس سو دلریش

چو لالہ داغ دل تہاوت زلوک میہ
یہوی چھارا راہ و رسم آشنائی
دلس اگث نہ لاگث نامسلمان
ہواپتھ رود در شہر صنم ژاو
رسیدہ در دیار لیل چون باد
بزاری واتو زن در شہر عذرا
مسافر ہیو زخویش و آشنا دور
بہر صحن و بہر دروازہ ہر دیر
چھو یمث زن بگلشن مست بلبل
بہر گوشہ سیہ زنبور وار آسو
چو مجنون لیل ژہارن خون ہارن
دون نالہ کرن زاری تہ شیون
ژن نہ ون دون تس دلبرس آسو
کرون رندانہ در ہر کو تجسس
پی سیمین بدن یار جفاکیش

سکھی بر سطح غبار بادل جاب
بیون ہیوٹ نیب از بیداد افلاک
نہ صبر پایہ بہرگز نہ آرامگاہ
منہ وانس ترسس تس یث وانو ناگاہ

بنیاد تس نوبہار سپاف وارے
وہ ہر تہ آشنا گروید

بہ دو دکان دچھکان وہا ہر
ودماہ اکہ دونتھ تتہ آسناوہ غمناک
وچھون خوش تہ جوانا ہو جکا
ہس عبدالرسول آسس بخط وئی نام
ہسماہ دوارا نخوش ونظم
سو یارن سیت درتمل سر زوار آسو
بہ وارِ دو سیاری بدوو

دنن در مجمع عشق آسو چون عود
ولس وتهونت سپند کپ پاٹ تس دود

گون بر ساز و بربط عاشقانہ
کنن گو تس متس سوزک ترانہ

گرنهت تت محفلس منز با دلِ زار
نشستہ سرنگون در یادِ دلدار

جگر خستہ سُرودس کن تهوتِ گوش
بهون سی محوِ مطلق مست و مدهوش

متن آسن چهو دل روشن تہ آگاه
نہ تراون چهو گواه نیٖ در سحرگاه

بلن کر زاه گلن یم عشقہ دردہ
متن نہ برونٹهہ ایوان کانهہ پردہ

صفا دل مشتغل آسن بدلدار
وٹت چشمہ رٹت دم محو دیدار

کران یُس سیرِ بستان مجازی
لبن چون سروِ تازہ سرفرازی

ونن دشوار حالِ دردناکان
کرُن ہم شرح دردِ سینہ چاکان

سو آوارہ فراقس منز بصد غم
غریبانہ بہت با چشم پُرنم

ونن تم ریختہ رنگین غزل آسِ
انن تس غمکشس عشقن و دل آسِ

بنار ہجر مرجل و ار در جوش
اندر آمُت نبر کن کرتھ خاموش

تهتی پاٹهن اچهو کن تس پکن خون
گرٹهن ہمہ خونہ سطحِ خاک گلگون

منز ناداَن وچهت تمسند سو احوال
کرون ہتو تس بخوبی پرسشِ حال

گلتکو چهوک کتو گرٹهک و ن کیاه چهوی گموت
سبب کیاہ تیہو سفر تنہا پموت چهوی

بیہم غربان تری لاڑن چو مجنون
فنان خزان بعجز اماد و ماموں
بپرواز ون آسو ولوت تم غلامن
تنافق غافلن ناخوش کلامن
تحو با غلک گفتگوئے عہد و پیمان
تحل اندام و تمشاد خرامان
فنی لیلی کیہو کروم بیداد عشقن
بیکر محمد دوتس بر باد عشقن
زنانم غم نشاد و فارغ بال آسوتس
تحوی با شوکت و اجلال آسوتس
تر عیش من غافل پاریشت یوم
سوسنا عیش آسوتے کیاہ زیونہ کیاہ الوم
ادہ کرنس کلمس زنمنہ وحشت
تی ہم از وطن کروم بر آخشت

نرد آسا بہر خانہ بہر در
شہس کمہ باعثہ کرمژ رخن مات
بجز رنج و الم اندوہ و تیمار
ژہ صاحبزادہ چھوک کمہ خاندانک
درین سختی ژہ چھو بیو کو نہتہ یاور
حکاکن کرسہ استفسار احوال
سراسر سرگذشتِ خویش اظہار
یہ گذر لومُت مَس از ابتدا آسو
دوہن ہند تہ شبن ہند گرم و سردی
تمامی گردشِ گردونِ ناساز
یکایک گریبان تم خستہ جانن
بانگیز بلاسئے علّتِ عشق
تب و بیماریُ احمد علی نام
زخویش و آشنا بیگانہ گشتن
کرون یکا بینِ آن گلرو پریزاد

ژہ فیرن چھوک تمکو سارونی بیان کر
یتہ غمکوی پیادہ چھوی یہ دُوہ رات
کسی ہمرہ نداری ای دلافگار
جفا کیاہ کیاہ وچھوت یمہ آسمانک
چھو یا یانہ پدر مادر برادر
ونُن ہتو تم ستمدیدن یُون حال
رَوَن ریون کرون باخاطرِ زار
مفصّل تی ونن تا انتہا پیوں
کوہن ہند سیر و ہم صحرا نوردی
نیازِ خویش و نازِ سرِ وطن از
غریبن عاجزن تہ ناتوانن
گژہن ہم سلسلہ درملّتِ عشق
طلبگاری تہان گلروی گلفام
زمعموری سوی ویرانہ گشتن
بنامِ میرباز حیدرآباد

بونم مجنون صفت سر نس تن پشان
بصحرا خواری بیابان و بیابان
[illegible]

نش ناه کنہ تمس دلدارہ سندوی
خبرکت گلشنس منز آن گل اندام
بوسرگردان بہرسو کوچہ بازار
ییم گرچینہ زاہ تحریر تقدیر
مِہ مُردس پٹ کرکنا مہربانی
دلیلم سوی چشمہ آبحیوان
سراپا چھوس بودُمت عشقہ نارہ
حکاکن ہتھ رُو دُن بوزت یہ یکبار.
تمس کن آسو کرمُت نیم غمزہ
مجازک اکہ اشارہ لس گموت آسو
تہندوی ہیو سپُن تس واقعہ حال
دپوس تم عاشقن و نتم زہ کیاہ گوی
بپاسخ تورہ ٹی و نونس بصدزار
چہ اکسی خانہ انس منز زہ معشوق
بوشید اگوس تت حسنس تہ نازس

لبمنہ خارہ چھوم سو یارہ سندوی
بہت سرون اندر آسہم بآرام
کروس تم دراو آخر بیوفا یار
زہ بنتم بار ونتم کیاہ چھو تدبیر
تتی زن بخشتم نو زندگانی
بما تا میشوم چون پور لبنان
ییم یت دودونس سبزی دوبارہ
سپون تس خون روان انز نرگس زار
جفا جو عشقنی بر ہیچ رمزہ
دلس تمکوی تمس سو زاہ پیوت آسو
بدرد خویش گریان گرنہ فی الحال
ودُن شایان مہ زنی کتو تیھو تولت ہوی
مِہ جانی باٹ چھوم گومُت دلافگار
زہ لیس بیت چھو کتہ بہ بمسید مہ تعشوق
بنہ سکہ واتہ سی تس میر نازس

مگر در عاشقان این زمانه
یه افسانه سخندان تا قیامت
یه قصه آتشی چالنوی چهو جانسوز
صلاح یی چهوی اتهس کت کاهیت
یهوی تدبیر چهوی رخت ملنگی
تفحص گڑه کرون کوچن تر محلن
ته بوزت بے محابا عاشق زار
کرون لنگوټه ژهوټاه هتونه ور دبت
ولون بکمرس پر نداه اک سیه گون
پریشان موی سر مستانه تراون
هتن کشکول جنبیلاه ژهن نال
بخو بی کیاه سو کامل رهنما پیوس
حکاکس دیون ای یار غمخوار
مه وت تهاوت ژه خودوانک مطلب
خداکری مراد دل ژه حاصل

رفرن تهاوت ژه پتکن داستان
ونن ون باملاحت بے ملامت
دماه اک روز میانی مصلحت بوز
گدا لاگت صدا کرو بجو فر
کرت گڑه ون مه کر لحظاه درنگی
سو دلبر ڈلیشهن اهلاً وسهلاً
وتهت گو تهد سپن آماده یکبا
سپون در جستن دلدار سرمست
ملون شوراه بتهس گو تازه مجنون
رفرن پتکن قصاه رندانه تهاو
ولو با نومرون چهو نیاژه ازکال
تمی آنه فناگڑه توک نداگوس
مه آوارس کرت خوش خاطر زار
یئی در بر گل اندام وشکر لب
سپن بی رنج با دلدار واصل

برآمدنِ نونہال از بیخ خاک
برای دیدنِ گلبدن و در حجرہ حصید آمد
خانہ بخانہ و ملاقات نمودن بہمدیگر
خیرات در خانہ میربان و سرگذشت
خود با ہمدیگر بیان نمودن و از انجا
رخصت شدن ۔

درین سختی پریشانی و خواری
گنہ کر کر گژھن چھسنہ پشیمان
مرِ ستوی واتہ کُس بیہ در جہنم
دوہس رانس کھُہن کہور واتھو سیت
مگر ون جانہ فضلیچ چھم مہ بڈٕ ست
بوقتِ نزعِ جان کیاہ حالِ آسہم
سیہ رویس مہ بلہ نیرم زِتن جان
بیا اعمالیٰ فراقک اُدہت وَد
بہر ساعت دروده پرہران خون
بیا ساقی دمے سازیم باہم
زہ وُنکن کانہہ تکلیفاہ دِمی نہ
زہ آبِ خشک پرٗ از آتشِ تر
دوہن تارن تہکن زین ارفانی
یمس تیتہ پاٹھ ازلی آسہ تحریر
وَنن وُن چھوم بدرِ جانِ دلسوز

کروم یارب بفضل خویش یاری
کروم ون توبہ تو سپنوس مسلمان
یتی تت کتو کروم ہیزم فراہم
کران بڈ بڈ گناہ بیہ چھوس کتھو سیت
زہ نی بخشک لیچ چھمنہ کانہہ وَت
لمکو تمہ آنہ قیل و قال آسہم
خداوند انجشزم نورِ ایمان
سپن شیدای رخسارِ محمدؐ
بعالم شورِ عشقش تازہ مجنون
بخونِ دیدہ شرح ماتم و غم
نگارین پیالہ سی قہواہ چھمی نہ
تمک یکسر مہ سر تراوت چھوار سر
گژھن سارِن بملکِ جاودانی
گژھن تیتہ پاٹھِ تس تت کیا چھو تدبیر
مسافر بیکسن ووٗن ہند مرن بوز

حکایت شنخ صحرا سولیہ ہیت وارا و رخصت
نظر بیت آتش صحرن و نس آتش آسینہ و صنت
سو عشقن آسو صحرا مستن زارو مجنون
ہران جون لیلی زہ بارن ورازو مجنون
کمہ ستہ شیون زہ بارن سو دیہ
بہ بخانہ بحہ آسو چھہ بحہ
بینوت بیست از عشق خدا آسو
بحہ صعوبت تنہ سوی مدعا آسو

میتوٗنت کرتہ ترک خانمانہ
ملی عشقہ رخ جانانن بہانہ
ارٗت عاشق گژھن واصل چھہ یار
ہیرٗت منصور گو دیدار بردار
بہ بزتہ عشق آن فرہاد مسکین
دیتن دردو م تلخی جلیل شیرین

بالغصہ اندام ارسنادہ گیس ہو
ترنس نعمتو زبان سمبو
مجنونس نازنین دلدار سنزوی
دماغی آسو زبونہ بارہ سنزوی
از انجملہ اکھی صحبس اندر زاو
تو تفقیشکو کرنہ گرن دراو
غرض آن نامہ وتی مسجد ...

[illegible]

جهانس نز ابه دون کیاه بنت آو
فولی چهانت بہا یچ گوغمک واو
دیا از ما درین غم نوا مانیم
چگونه شاد در عالم بمانیم

چنان چرخی در آن دهلیزه بنمود — کشید از سوزِ سینه آه پُر دود
نبرتم یا خدا اگر با دلِ زار — اندر روزت سینن مہ رُو خبردار
زنارِ هجر آسوس زربدنس — گژ هن آسوسنه ژهن لحظهٔ وده نس
در آن زندانِ غم گجمژ فراقه — سُهاه کالج سه بیکس آسه فاقه
بره گومت تمس حسنک بہار آسو — سینمت بی گل و بی برگ و بار آسو
صدائی او بگوش آن سمنبر — شده برجسته آهسته زبستر
تذروِ دل گموت تس بازو اتش — سو گلرخسار سرو ناز و اتش
نه عُذرا یه ناگہ واتو وامق — پریشان حال آن یارِ موافق
بصد شور و شغب مجنون زهاموت — بکوئی لیلی گو پیدا ہرُن خون
دِوَن بمبو رون بمبرزله آو — بصد ناله برن بلبل گلک چاو
جگر خون گلبدن مانندِ سیماب — وَدَن مضطر سینن بے صبر و بیتاب
فرکه مژهِ بام موژه رن چشم خونبار — وچهون صحنس اندر استاده دلدار
بکف هت کاسه زاوت موپریشان — بحالِ بیکسی بے برگ و سامان
بجز زنبیل کنهه آسنه دربر — نه آسوس کنهہ بغیر از موی بر سر
سینمژ تن تمس مجروح و افگار — زسرتا پا به تیغ هجر دلدار

[illegible]

[illegible]

یلہ تم فاسقن و نوسانو واڑہ ون | شدہ برما فلک در دم دگرگون
ژہ دی صحرا پریشان گوک جابن زار | بودر زندان غم سپنیں گرفتار
بین بد طالعن بیتو واتاناوس | غمن سبا مان شادی تراوہ ناوس
وچین آسسن لحس کتوکیہ بنت آم | پیس بکیس گبیس یکبار ناکام
مگر بوزم خداوند کریمن | کرم کریم غفور ن تہ رحیمن
زدست غیر دامن پاک رودم | برآن میثاق دل چالاک رودم
سونامحرم ہیرس محرم سپون نہ | بخلوتگہ بمن ہمدم سپون نہ
زدا ما بہ کیف اوماندہ کوتاہ | سپون احوال لبن نہ سوی من راہ
شوبیاو رجلوہ گاہ خاص طاؤس | شکستہ پر پشت بوم منحوس
پرون مجمل ستم نامہ پئون لس | مفصل تت اندر مضمون انون اتس
ونوس ری تورہ فیرت تم گدا این | مچھن آسوم لکھت تہومت خدا این
فمی حالہ ژ لکھنوڑی پتہ وراس | بچشم خونفشان ژ بارن وتہ آس
بنت بیتوالہ و دیوانہ واتوس | بصد شور وفغان مستانہ واتوس
فراقک داد ہت بازار بازار | ہتوم آوارہ فیرون بادل زار
بچوم پیالہ اتھس کت ہت بہر در | وچوم نہ روی ژ ہیلا جانوا زسر

از انجملہ فتنیاہ آرکی ہمراز
بین بکیس بکیس بیتی سوی ہم و مسانر
ہم ژر شمن واتون و تو واتوس لطف
سان و فا بہ آرکی ژر سوی صدرا
سپون لطف اندروی خوار اروز
خدا بن ناو ستیش غمشن کر و تنیخ

49

ژنین بحور تس بر بیہ ہر جابہ
امیرم کی لطیف کرای حیدرآباد
ہمیر سپین جیل فارسانام ثمن و جان
و بین کونیت جنبا سوی عہد و پیمان
ہمیر ہمت

زآن وعدہ بجان ہم ہم سپوتوری
گرت تز ہم چھون آرت نہ ناری
ہرگز خوش و ہنشن دیلوت رضا ہوم
عشق آمن کرت شکل قضا ہوم
ہم گرون بو زات جانو دو در
ہم گریا کرزہ وعدس کرہ بو در
نہ ہرگز خوش و ناجا غم بناجم

ناہم اوردن حال خوش اظہار
بین اا اون در مجن نو ہر ژر جان زار
ہم ازاری بہ جلی ہرگلی جاجم
کی ہم نہ جان بکی جان جانان
پچی تو دم ن ادوان و دوم جان
گمون مستورد اگر خویش
بچو و ژرد

زبانش بود چون نیشتر زفولاد
ویا چون قاتل بیچاره فرهاد
منافق عاشق و معشوق آزار
میان بلبل و گل بود چون خار
سگ سر بریده تلبیس گواه
بجز آن نیشتر ابلیس گواه
زکینه بود تونی وانت بناگاه
دران امتحان زن دون هندسو برخواه

بخون آن دو آواره دلافگار
رسیده از ره یکبو اجل دار
پسے ثقیقش احوال پیره و
بیا که وا شو آن دیو پرفن
نغر یه پام نی نی نو نهاکس
نغر زنگ گوئی خسته حالی

ڈرن اما برن بیم رقیب آیس
سمنبو نازنین پیش نگار آیس
پیس پادن ته دیونس میاده یاره
گروساره سفرزین دار فانی
شو بیم آزاد تا از محنت و غم
چیه کس ئے دنیا هس نشنر پایداری
میه ئے جانانه از راه وفا اک
ستهه دا ایس درین غمخانه عاجز
وفا داره جفا ؤن نو ی بو
میه چوم اک آرزو در خاطر زاره
جیسی لب تشنه دل خسته جگر سوز
کنهه کره نخ جینه ون ئو ده فرصت
جدا گی اک اکس نش تم زه یامت
بخلوتگاه خودستی آس مستور
سوآداره سیون واره جگر زار

هرن از دیده خون و شوی غریب آیس
درن از سوز سینه شمع وار آیس
پته ژی بے توقف پان ماره
گرش هویکجا بملک جاودانی
مراغه ساز خوش باشیم باهم
گرت ساری بجان سفر نیاری
بعالم صاحب صدق و صفا دراک
ون هیچ کس تاب و طاقت جهمنه هرگز
زه یامت دوره هم تامت مری بو
یتهی پاهن گر هم ون دنومه دیدار
گرش هم دن شربت دیدار هر روز
ونت نی اک اکس نشه هنکهه خصت
نمی آنه گیک بر پا قیامت
نشسته درغم دلبر بدستور
نمی خاره لبصحرا دراو یکبار

نقاب از موی سر افگنده بر رو
جبین خفاجب
...
گذشت روبو بیران...
صفت...
ون آ...
اوراو...

[illegible]

[illegible]

زه اچیه لس آسهن با آسمان گون	توی هتو نک و نون خود بسته وا ژون
بیاد آیم یه کت پته وت چهو مشهور	زلون گره بیه محبه ٹهلن نشه دور
بزا چیه کیس سو چهوی لاخیر تکبیر	بهر کس و اتنا دِی خواه مخواه شر
دلس منز آسه سین بد رای محکم	سو نیکی کینسه زاه کرِه نه در عالم
نکو هی زاه بیا از دست بد دل	خضر زاه نیرِه نه از چوب ماثل
بصد ذهن و ذکا دِ نو و اته انصاف	کمینس نش بیا زاه کار اشراف
بدین مضمون چهوات پٹ قول استاد	بروحش رحمت حق هر زمان باد
زگندم جو زجو گندم نیاید	ز مردم سنگ زسنگ مردم نزاید
غرض آن فاسق ظالم دغا کیش	تبه خوی و ستم جوی دو لریش
خصوصا پیر بازس بے مرادس	تمس تنگ چھلس کم اعتمادس
تهوی و نونس قصه تزویر آمیز	سراسر کینه خیز وحشت انگیز
یه کس دیوانه ون ژولیده مو آسیو	دوان یت آنگنس منز سو لسو آسو
تهوی امسند گوت شهره در آفاق	زغیر آب کهتو ظارم طاق
جهانس منز کرن اسن خوار و بیوا	قبیلس منز تهون بامن بزاوا
نه تهاوِن لایق بزم رئیسان	سپن بیگانه از خویش وانیس

٥١

[illegible]

[illegible]

بروزنشت برآمدن نوبهال از خانه و میرباز با گلبدن ملاقات نمود و اظهار ساختن نوبهال قصه آواره شدن نوبهال خود در راه ملاقی شدن چاکر احمد علی و اظهار نمودن قصه نوبهال پیش میرباز و آشفته شدن میرباز بر نوبهال و کشته نمودن وی را

بیا ای [illegible] این قصه را طول
[illegible] مختصر [illegible] بیهول
[illegible] بازی سر [illegible]
[illegible] فلک باور برابر
[illegible] زمین دار عالم
[illegible] دردو بجز غم

نه خوفِ زړن نه بیم و شنام
اگر ونکړن کرو نه چاره کار
جوابې بایدش دادن بخنجر
که تا ازاین وآن آزاد گردد
زلیس دیوانگی ساروی بلبس داد
په لب آشنه سپنموت خود زجان سیر
بخوشحالی وزان پس آن ادهام
سبک بایت گرځهس از بارِ سرتن
ته بوزت آن جفاجوی و تبه کار
بهر تقدیری سپیون مقرر
بیا ساقی بده تا خطِ بغداد
وزان پس گرځه کهیت بر بادِ صرصر
که تا گردد دفع ضعف دماغم
گرم از آتش صندل سماور
بقهوه خاطرم کن خرّم و شاد

گرځ هوما توه نه سانی باټِ بدنام
نته ثابت گرځهن فی الفور سیار
چنان افتد نخیزد تا بمحشر
دل ما هم بعالم شاد گردد
اجل پانی ره سیتن چلیس جادو
جگر شهلس بیک جلاب شمشیر
گرو با هم نشاط و عیش زین غم
کرن پانی سو پانس آسه شیون
زسر تا پا سپیون پر زهر چون مار
بگاه بی سر کرون عاشق بخنجر
مصفّای زروی لطف و امداد
انت دم از ختن جای معنبر
بهار تازه می آید با غم
بزودی گره سپنموت چهوس مضطر بو
بلب جهوم اشتها آمت بغزباد

[illegible]

ارٿت ہم آنگنس منز کرنہ آواز
ولون باخشم وکين تس گرڻ بزيز
نہ کياچھي کوم يتہ کيڻ ٿاڻ لاجت
پگاہ يدوي وُ جهت دوبارہ ايون
گرٿي يورين چھوينہ اجازت
کتکو چھوک بيحيا بي شرم وبيباک
مگر گرڻ ونکنس کرمي ازک معاف
ونوس ہي نونہالن وم سيمالت
مِسيتن کيا زہ سپنوک يتهو زہ گستاخ
فقيرن سيت ضد آسن چھو ہونن
غريباہ بينوا ياہ چھوس گوي کيا
فقيرن کينہ منہ کرنہ پروا
اجازت روزہ زي نش آسہ مرزن
ونت يُ گو تتي تو کهو رِہ نرت
سپون مايوس ازديدارِ جانان

وزن لس مير بازس تان متهون بانز
پرمک يُد خير جان يتہ کن منزاہ فير
اگر لاجت تہ ون تکہ زانِ لاجت
تهي سيني زبارِ سر سُبک تن
خجل سيپن زہ کيڻ لاجت لجاجت
برگ خويش گُسن يتهو آسہ چالاک
پگاہ يُد يکهہ جواب تيغ نکہ صاف
تهوي يتهو زن ژهنون ہنتہ پاوہ والت
سبب کياہ ہون سند پاٿن وتهت آک
خصوصًا احمقن سفلن نگوين
پيوي کيا دوکهہ کهوي کياہ تہ نوي کياہ
گرٿن تتہ جايہ تم آسن چھو دوا
يون بيخوف تي دلہ گيو گنہ بونہ
نظر تکن وژن نہ وارہ فرت
ديون صبحس گرٿہت قربان کرس جان

بوقت بيکسي ہنگام خواري
زہ کرہمارزوي لطف ياري
ہم بيدلي زہ دلداري کرت نا
زہ غمگينس زہ غمخواري کرت نا
چھوسي ممنون احسان تا قيامت
ہميشہ ہاوني حق سر سلامت
نکہ والت حق احسان نا ہکي نو

چو از تیغ ستم گردد ہم زبنی
گرانیم بہ خون روان از نم دو پہلو
سوکی نشانہ مت اخم ادہ نوشہ اوو
ہاتو پانوزی بلہ ضرب خنجر
خبر مہ آتہ کت اخم سو دلبر
ولو طنازہ مہ رو میانہ یارہ
نگاہ پیسی مسافر چانو مارہ

وچہک یامت پون مہ پہ سر خاک
ودن یزہ کرزہ چالاکی زہ بیباک
تہتی تس قاتلس تہف زہنزہ نالس
ستمگر ظالمس شو یدہ حالس
بمردی و دلیری آن تبہ کار
بسنختی چار زن کرزن گرفتار
ہزس از دست خون آلودہ شمشیر
تہتوی رٹہزن رٹن تہتو جہوی لہس شیر
بکین وزس پہ مسکین کبازہ مارت
غریبس خون بے تقصیر مرت
یتہی پاٹہن بخنجر مارہ ناوت
ودیا پالبستہ دارس کہارہ ناوِ
تہتوی کرزس ہتوی پادن بزاری
پی لادف ہئی از شر مساری
تواضعہای گوناگون انی پیش
زہ بالکل ڈلزند از مطلب خویش
دپی یدوی دمی بو لعل و جواہر
جفاکارس مولی کرزسنہ باور
بسنختی واتہ یلہ تس جان بر لب
ادہ وزس دلکوساری زہ مطلب
غنیمت زانہ سترا وی کہورن تل
اجہو کبن مانہ دپہ گو مشکلس حل
تہتی سبنی مرادِ دل زہ حاصل
گزمک با دلبر طناز وصل
دعائی میون وِن جہوائی وفا کیش
ہمیشہ باش خوش با دلبر خویش
گرچہ بود از عذاب ہجر آزاد
لسپے ہستم بمرگ خویشتن شاد
منزادس پہ لوزت جوی گلگون
ز نرگس شد روان مانند جیحون

تقدیر سوچ سنگینت تی دا آسوم
بیتی پاٹہن اوون آسب چابی جہو
بوتہ ری پاٹ دارس چانی سبان
بہ خانہ بجہوم تس سیاہ نبت آمر
بہ بنی کا بیت حلقہ دولتہ جاہ آمر
سفوتری کا آرک نخطاہ [illegible]
مہجہوں پسند ہجہو مون مجنون
[illegible]

مثنوی کانسن یس صیاد آہستہ بیوو
منتو زنن تیہ بدن بدن سوو لیب
حیونن خاکھ آن یس ییس آواز
مثنوی منزی لعل بیس یس کنیکھ ونیک
صدا آسی حلقہ و پنج پنج آسکہ
ادہ بیس تتہ اکہ لیب مرمنز زنکاہ
وقف یس تتہ سر زانن زہ اکاہ
یدپن مضمون ادہ خابار و منوال
ستہ تلہ مثنوی بس بدنبال

عشق تہ موت یتس آسی بدنبال | بدنگو نہ تسند آسن چھو احوال
فرون انگہ سوی بادِ صبا رو | دلون یمی خون ہرن از ہر بنِ مو
ہتو واوہ یتو وچھتو مہ کیاہ گو | بعالم میون ہیو یتھو دو کھ کس پیو
غریبس چھوم بنت آمت مصیبت | سنیت گومت دلس تیر محبت
تنہ گنڈ نم سراپا نار عشقن | ہنہ ہنہ زالونس یکبار عشقن
انوس وحشی صفت در دام عشقن | کروس پابستہ خستہ رام عشقن
تہوس بار درد و غم دستار عشقن | ہر دم باون کرو مم بیداد عشقن
کروس بے جفت وحیران طاق عشقن | بہر دروازہ در آفاق عشقن
ولی کوتاہ بود تقریر ائی نہ | نہ درخواندن نہ در تحریر ائی نہ
یمی حالہ غرض یتو وا تنا وس | انت یت جایہ تم آوارہ تراوس
پتی مرگن بہی وزنم بشارت | بخنجر در جنابِ یار مارت
تہوی پیغام ہت ییند گر زنکنا | غریبس یٹ کرون خیراہ زنکنا
نسیم آسا زہ گرڈھ در گلشن یار | تمامی ون زہ حالِ بلبل زار
مفصل کیاہ چھو قیل و قال میانوے | ونِت مجمل یزس احوال میانوی
بزمی عار از نسِ وارہ کر زبن | دلس نقش محبت میون کھرِ ن

سو تمہ اجل آسی چھو وار
سکیاہ ورازی روزن بی دلدار
وثنوی اطلاع سرزنی یارن خون ولدار
بی پیہ تمس منز پوشن یارہ ورون
وفا تمس و چھ سنتواسہ بتین
مرن وقتن

ورزان یمی تا یہ کلھوکرتہ پرواز
دم مالی تہ مسکین ماجہ آواز
ہونا فرمان تسند آوارہ فرزند
موتہ اسکہ نتی زاہ گژمن پیز
کرت دیوانگی در حیدر آباد
مرت بیچارہ گو از دست جلاد
مسافر بے وطن بے آبرو بے نان
بلخچ جان دیون در کوی جانان
باخچ ہیلان تمی اوم فرت یارہ داد
کتہل عشقہ تم جادی
غرض زانن ہر دو لعنون زمانہ
دوکھ دوارہ اجل ہنت در بہانہ
بحار آسا بدریا سم تہ آیی
قضاں یمزان بعد از وہ دوم آیی

خبر چینہ اجل ما چھوم بر بال
قر یارن ژھ چہی پوروز خونحال
ناہیو ولبہ یکن سیت ورہ نوی
کرو ژھ ساروی یکون نظارہ نوی
ہا کمالہ تہ اویزہ قافلہ گو
جہالت کرمہ لشش نافہ تیزِ تو
پیٹھ بیدار وایک کوہی رحلت
موشہ اچھر ز او زنم خواب غفلت
یہ دنیار ز اینت لحظاہ تماشہ
ہیتھوی یتھ منز گژھ ورز لہ گواشاہ
عمر ساری گژھی ون پیدہ کر ہوش
کمر بستہ ہا ہردم در عمل کوش
خبر کمہ آنہ وانی موت بر در
ہمی جان پکھ وہکنہ نا مجھم

سہ در خلوت یہ بر دوکانِ جکاک
سہ زن ماہی ہمیژ بزہ تا و چھ ٹ پیس
گو ٹھس یتہ آس تتہ اندری ہوسون بار
گژھہون تمہ راژ شندرہ گوژہ امکان
زقتل تیز شمشیرِ جلا دار
نبر نیرن تمس اندر رم جلا و آسو
یتھی پاٹھ آس باصد نالہ و آہ
اشک ہارن مرخص نرم شب گو
ز بیم تیغ خورشید اشک ریزان
وچھس دگ دگ دوتن بکرہ ژلن ماہ
شہ ژو من گنڈن شمشیر یامت
زمین گفتا چنین با چرخ بجرد
یہ ساروی خوی بد چانوی چھو معلوم
گنڈن چھو کٹ با جہان دایم بیاری
بیا اعمی مشو در طولِ جالاک

کرن زاری تہ شیون بادل چاک
دون از نار ہجر یار ژھہرٹ آس
چو گلخن شد از ان آہِ شرر بار
سوی چشمش ز بیم تیر مژگان
ہون پٹ ہیم زخوف نیش شہماک
حماکہ پاٹھ تس گنڈمت علاوِ آسو
دو کہہ ہرژ تا بہنگامِ سحر گاہ
بخونریزی ہویدا رزم نب گو
سراسر لشکرِ انجم گریزان
ستارہ پیش و پس ہت کیت ہمراہ
سپہون سلطانِ زنگی زیرِ تامت
غریبن پٹ یہ کتھ خونی گژھہن گو
ہرگ بتہونہ مرث از خون مظلوم
ژہ کنہہ زانکنہ جز نیرنگ سازی
کتھاہ ون مختصر کر بادلِ چاک

ینقصہ ون ایس کری انجا و اسا و
ژھ مغنت اوو کہ یہ اورہ تراو
برجہ دن نو نہال از خانہ جکاک
بر بستہ ہنو ون بر سرِ خود
و ہم راہ بون چکاک تا و پلہ نہ
میدان وجود صحن گلبدن ور خدہ
صدای گلبدن با باز صدای نو نہال
بعد صبح ... جہان از جا بکہ
صدای پاک ... تمنا بیعو صبح
... نبیب بعد نو نہال ... اسبہ
و نصب ... بر ... خیمہ
*

ولا برخیز اکنون شو خبردار
صبح فل دراو خورشید جہانتاب
منز یارس دیون وتھہ کر تیاری
پتھم کت بوز از فیرت یمی نو
منز بکر کرتہ زنز آس عاجز
کتھاہ گژھہ مختصر ون کیاہ چھو مضمون
بہ لب خشکس چھو ونگن موت گوارن
قضا بر قبضہ تھاوت دست اکنون
دمچ فرصت چھنہ وتھہ کر تلاشا
چگونہ سر دہم در کوی دلدار
پتوی بوزت تہ وتھہ بیچارہ چاک
یتھی باٹھن کرن افسوس تہ آہ
مسافر بے وطن بے خانمانہ
تولن کمہ شہرہ تہ کت جایہ ناون
بخواری ماجہ مالس شرکرو دور

ولی ون بوز مرگ عاشق زار
پسون آمادہ آن مفتون بیتاب
وچھک پانی وفاداری تہ یاری
مری پتو تام تتو تامت ہمی نو
نہ پیچھم سرکنون از تیغ ہرگز
دوہس راتس ژہنڈن صحرا وہامون
بکف ہت ساغر جلاب پرٲن
منگن شمشیر حسن دیوانہ سندہ خون
مہ سیتین نیر وچھہ لحظاہ تماشا
بضرب تیغ آن جلاد خونخوار
متس سیتین رون گو بادل چاک
دریغا وچھتہ تقدیرن کرن کیاہ
قضاءن وچھتہ کیاہ کرنس بہانہ
برہنہ پاو سر کتو وات ناون
گمہ ٹپنک تہ رود کنہ اچھن نور

پتہ بوزن کیاہ بس تنجو جو بنال حال
مرن ورومرنست دیوانہ تمو وال
وبل القصہ بلہ آسو وودہ تمو وارو
منز منتہ بستیت منزش برون کانہ
ونن نیرہ آسہی پاچ نامہ
پیچان ہالہ ودون انفعالت اندام

57

سلاح رستوی پسون آمادہ درجنگ
دران دیلہ کرہ بلا ننگ

تر اندازی و تزی ترک زنی
بیمن یسین مم کری تشمیر بازی
رواجی بیم کوکن بیم بمنزی
فقرن بر بی کروون بتو خنجر و بزنی
ون کیکه جوم حرف زبن بجنرم اران
فرز امیت مر جویا جان بجانان
والمرزه کیکه کی بی زن گنی پره نار
دیوس لم غیفه نتاری رگر کردار

بیمنوت جوس شهید عشق دلدار
رزه کمکهوزه پس کهسم پابزدار
سمست پله غافلو د شیخ منصور
سو قصه تا ثبت رود مشهور
صحیح پارسی ابس مم عالم ته فاضل
گرار خالت شیخ ابس غافل

نژوون مستند و جهت ئې گرد باد
تهوی مزراه کروون در صحن دلدار
زندا یارس کروون از درد جانسوز
ته بوزنت میر بازس واره دودل
اتهس کبت به تندی تیغ خونریز
کمینس بله دون جوړ خون جوشر
دیون تس ای پلشت شوم گستاخ
منع صد بار آسوی ناژه گرمت
مزر آسوی گرهون از جان خو دسیر
انوک کمه شهره موتن دست بسته
دیسومی متونه همه کوچه اژک زاه
ونون میانوی موثر زاه گوی نه
بسان تشنه شیر ای تند مقتول
همی جوش خون جانس لمی موت
یهوی آسوی تیم روز بلا خیز

زمینب تراس کهتب بیت سپوس نادون
بگور اندر سپون مخون خبردار
بوتهاه دون ها و آسی مرنه امروز
نبی شمشیر مت سپنوس مقابل
چو دشنه زو بد شنامش کرن تیز
اده سپین چو بس خخ نخوار و هوش
زه اصلا بد گهر بد طینتی در اک
کهتوی ته فکره کنه چهوی روی درمت
نژر شهلی بیک جلاد شمشیر
مرون بیت شایه آسوی میانه دسته
نه مستانه درین محله نژک زاه
سهل ز انت صلاح هرگز پیوی نه
دمی گردن همی سرته چمی خون
زه مه با خاک تن دردم گرته مک فوت
کری پاره باین شمشیر خونریز

[illegible]

سپوون پُر زہر زن یوزت طبیہ — رہانس ٹپ کرون خنجر بیکبار
تہوی ضرباہ دتون تس خستہ جانس — پکوی اُتس بے محابا آسمانس
ازین ماتمکدہ کُس با سلامت — نرفت و نہ بر آید تا قیامت
تبر داران ژٹت زن ترا و شمشاد — دِون زہر ٹٹی ون بار بس نیفریاد
ولو جانانہ وُچھ وعدہ کرومہ پور — شمعِ خسارہ لاگوی نامہِ یا پنوپر
ڈلوس وعدہ یتو تامت گلوس — ژلسنہ دادِ لدزاہ ماپکوس یو
نبر کُن نیر وچھ آوارہ سند حال — سپوون کتھہ یاٹ مارہ چانو متوال
صدای تیغ بیہ فریاد مقتول — تہ یوزت درایہ مہوش ہمچو مسلول
دپوون ہی ہی یتہ محشر بنت آم — سپوون صبحِ امیدس ماتمک شام
گژہ ہم کتہ پیدہ خنجر یاون مارٕ — کمیو مارُک مسافر میانہِ یارٕ
زبردہ درایہ تن ترکانہ بیباک — وچھوون دلدار سپومیت بر سرِ خاک
سوقد یُس سرو دِلجو نازنین آسو — ہموت مجروح و عریان بر زمین آسو
تہتوی آسو آمُت ضرب کاری — گموت آسوس زپہلو خون جاری
سپوون سرو سمن ہمرنگ لالہ — تذروں ہتو کردن فریاد و نالہ
خزانکہِ واوہ سیتین سپو ہریت گل — سپوون ماتمزدہ آوارہ بلبل

٥٩

جفا جو گرگ روشو ریده حاکس
بنی ثه مه ثه ماز تنی ہم بر سلطانس
وماه اکمه روزه بوگره ہم خبر داد
ثماه ون کیاه چهو تقدیرکی کار
سپر ہیت آسه ماہی چاه درچاه
ہنزر آسه ماز ین صدمه اگاه
ره زلکوتی دلبره ژنی پیت مر بو
درین دنیا فانی کیاه کره بو

دریغا آو خار ودم ہبوی ثم
یه کرینرم رخاطر تا بحشر
اسه دون ہنزه اجل ونیکن چهو ساقی
مرو یکجا کہتہ پت روزه باقی
کرونی اثر بث چهو ہہلوازین بوز
گژنه ما بو کلث ازین ار غم اندوز

۶۰

مه ما آسی خبر روزم ہمتنا — اما از کرمه تقدیرس امنا
ینبرزل ہبور وبره ہی کھاس — ہسه کمر ثه کت سامانه مه آس
اڈه فج پوشه تهر آستہ کیاه گوم — شگوفه یاون زنه ره ہرت پهوم
اثه ونسی بہارس ہردکوی او — خبر روزمنه کنه ثیونمنه کراو
وتہکناون ثلوزین صدمه گه دور — کفن پانس ولو رویس ملوسو
بوکره ہن ون ثه پٹ قربان یه قاتل — مگر فرد اگر ہی دعوا به باطل
خدایا پانی بہائی خون بخشہ — ہیس اسه دون شہیدن ہنه برابر
وپردیسس اندر کس تراوہس بو — پشه ون مہوشولس ہتا وتہس بو
کہونه لله وت چهو ہمنا آدنکت یار — تن نازک زرینو زار وافگار
گوی ماسه ثه کهنه میانوی طالع — مسافر میانه گلرو نونہالہ
مه کرمه وارداتچ کنهه خبر آس — دریغا سروسی پیراهن تہر آس
کہتهه گو ہم اڈه ثو سرو تازو — دتو دیدار محمودس ایازو
انت شرط وفا سارو بجاثه — کرن ون مرحبا لگ جان بجاثه
وفا میانوی پر ثہن ون بید نرگس — سمن تن میان پُس لشپراوه نرگس
ثه ثوہی سر بوون سینس دمی چاک — کونی زن کیازه بیکس روزه غمنا

تثمین
[illegible]

[illegible]

تترتھ سندی برق ترن شباب زن سمعون
سمبنیہ پیچ زن نتھار زن ستگع کرداب
ونعون بابو وچین نیس لس ی یہ بنگ نیاب
ست ستھو پہ سیپاہ زہ دورا گیس بن ہو مخمود
پہیس سیاب ستھو کا سستعو ران پیو بالہ وٹہ کرہ
وراصلا چپک ترن نستہ سرت پسن
ونوب برائیسک شیشہ نیکی وناشو

زٹھِ صحرا مِ پت مجنوٗنہ یارہ
چھسی ہِت لیل شربت چشمہ موٗ زراو
متو مریم زہ ییتو تامت مری بو
یتھی باٹھِن سہ دلخستہ کرن بل
سیتمِ چاک جامن دِت سہ مدہوش
پیون بر خاک گہ جان خستہ بیہوش
گُلن تہ نرگسن باہم سیون مُل
تھوی وتھوواو مرگک کرنہ تیزی
گل وسنبل سمن نرگس تہ شمشاد
شقایق پوژ ہنت پژمردہ بر خاک
عنادیلو تہ قمرو شور ماتم
کرن بلبل بدیگر سوِ سماع آسو
ترنم در فراق گل بصد سوز
سینہ جامہ ولت کنو غمناک
وچھت جزع و فزع تسند بکیاہ

رٹھِ موتن انوکت تو گوک مارہ
چتم داماہ اجل منتہ مارنے آو
وچھک بانی و فاکتھو ہو کری بو
گہی تس شانہ پٹ گاہی کھورن
پشن کیتاہ غشن پٹہ تس گرہن غش
وتھن تسند گہ رٹن یارس در آغوش
بہ لالہ نسترن سنبل بہ سنبل
ہیہ براز عنوان کرہ برگ ریزی
ہمی واوہ سیون یکبار برباد
ضُمیران کرد دردم پیرہن چاک
تولک یکجا سمت باہم ازان غم
تولن از نالہ ہا اک عالمہ آسو
کرن بیہ عندلیبن ہند نوا بوز
روان نالہ دِوان پیہ تم بتاباک
سو بدگو مہر سیون تس ٹہ تہ خونخوار

انت نیئس وتیس پہوی تھو ودو کھہ لاون
سیپاہ وانس وانوارس چھک لاون
وارہ دون وانو بابی خوانیتن نیبار
حیان پیج ہیتر زوبیترہ زنان
بو بعو راحیان ہیتر

ازنموی بام فرلکبن کنہ دیو جوتہ طول
نہ دون بوکرت عجوزات تقول
گژنامک برنام عالم پیدہ کرہ بوش
ازنامک پر پیکنامی تیل مِ تیو چھوش
کتھی اتی بیس کیتن غم ززان
وزے مارہ متی تت تت دئوی جان
اوس پو رہ جوتھین کی وعدہ کرت
انی سینی پہ دوو دوم جو زرن
نجم دون ز باراسمکن
کی زاونکہ پرنم اللہ پیشون
تھوتی ہیت کری پیتو وو تہ زت
فردن زرودنی رٹن لوکھ مخزن عرت
جز ائمنہ چھک پلہ بوجف لہ
نام نام اسک ملن کرہ ہت حوالہ

فانی اللہ گیت در زندگانی
بقا باللہ بنو کیا جاودانی
ہن مجروح دون لاشن کنوی گو
تہن کرتن ہن کیا کنہ وہن یو
الی و فرزن دارہ رُخ تن داران فرزندن
بروکرِ شرا خلاصی بر زندان
ازین ماتم اخوار ی خرابی
تو جک رٹے عاقبت با کامیابی
گو تل اجلک ہتہ دون مردی آو
نہ تیت یود گلابن ہر دو کوی داو
ہیہ یود وٹھ ہر گگ شرادون مز
ادہ فوج بیہ جنت گت یادن مز
گل خورشید رمزین برہ گو
زگلبن پژ شامی شب بو ہرتے یو

قبلیس پام تھاوت خام وراکیک
زِ لکھنو تادِ بار حیدرآباد
فرک پاہنس کروت کس کیاہ زِ نقصان
دو کھہ ہر عشقہ مربوزت تہ بیباک
گروں زژہ ناہ بگرد لاش و لدآ
سوعت سا زن سیون یک پاس محشر
گرہت ترکانہ بیہ تس بدسگالس
زِمام اختیارش از کف افتاد
بیس زن یت بلائی آسمانی
پریرو یلہ سیپن و یوس مقابل
دہن رُودس و ہتوی قالب تہی گوس
تہوی بیہوش سیون تمہ جا بہ ڈلونہ
دلیرانہ زکف تس نیون خنجر
ہمی سیتن کرون پانس جگر چاک
بہم پیوستہ تن آن ہر دو طنانہ

گیک بدنام پژ ناکام دراکیک
دِتت ساری ہن اسلاف برباد
نفع آوی نہ کینہہ مُفتی دِتت جان
تُھہت رویس وہت گیہ خون تہ خاک
برون نہ وایہ کینہہ زان خصم خونخوار
فلک شد از بسی ہیبت مُعصفر
تنہ نٹ زایہ تس آشفتہ حالس
وزہس تھر زبان بید از باد
گیس از دل امیدِ زندگانی
زہیب گو ہکت دتی ہنو دل
سراپا سر بسر رنگ ہی گوس
وتہاہ آیینہ کوتہ کو چہ زلونہ
بگردش آیہ بر بالینِ دلبر
شہید عشق گیہ بیہ بر سر خاک
بخاک و خون سیپن آغشتہ وسانہ

[illegible]

سوئی بُستان جنت رو تمو تراو
بیا ساقی دمی بنشین بن باز
یہ دنیا اک مُسافر خانہ بُوزن
دوہ دِ نو یا شباہ یہر اہ دَما چھوی
یتھی چھوک محو گومت نقش آئس
تماشا اک نوی بُڈ آسمانن

بحمد اللہ زعم اعمی تہ موکلیاو
بگویم گردش این چرخ ناساز
مسافر خانسی منز کس چھو رو زن
چھو کر بہنوی جہان آخر برماہ چھوی
اتھہ کیاہ چھوی یون تہنف دِت خُبابس
کروی بر باتہ لکھہ ساروی جہانن

در آمدن حکّاک در صحنِ میرباز و دیدن شہیدان بر خاکِ خواری افتادہ و گرفتن قاتلِ شہیدان و زاری و عاجزی نمودن میرباز بحکّاک وعدہ دادن بغلامی حکّاک ۔

یمن دون ہند سپون بلہ قصہ کوتاہ
گژھت تس قاتلس یو اژدہاو آ
تمہی یاہ ہن رٹن زن رٹو پلنگس
سپون بس تیز چون شمشیر فولاد
چھہ نا کونہ حاکمی ہتھو گوک بیباک

زدرحن گومنز چون شیر ناگاہ
سپون تس تیرہ روین پٹ جہان تار
نتہ مار ٹو سگِ آبی نہنگس
دیون تس بدرگس ای مست جلّاد
رٹت تراوت دوشی یم سرو چالاک

اگر زه یم بی نازنین یار شکر بر
کوی لت بوزنی چوی پیون مطلب
بنا گوی چون لسیماب برراز
دویم ره خواهرت دیوانه مصنف
اول از قتل این آواره مجنون
دو بود او دو کروی خستہ جگر خون
بیوون مطلب و نون
نه بوزن گوی بیا دل نوم حکا

مرکت چوم مال و دولت چا نو دیگار
یه بخی بوزه بخشاوم سو دلدار
اده بو چانو چوس مضمون احسن
کری زه ته حقتعالی مشکل آسان
بعد من دی گران میمنر
چوی بو چاکر اکی چانو کر

۶۴

کرک بیوی مه ونکن پرده پوشی
جیم کرت بو غرق و رزر
زه کیاه واتی نفع بیدوی ومه مارن
کمرون آزاد مل هیمونت غلامان
فداسا روی اکری زوهنت کریه آیا
لکهنت هٹکی رته خط غلامی
بدست خود چو کم هرمت نیون خون
بدس نیکی کران بهتر بهر حال
بکرمت کینسه چیاونکن یه گرمی
نته آیم بین اعمال بد پیش
بدنیا یم یه ووتس تی چیولون
ووی لیس تخم بد لتس نیره بد باز
چوکیاه مضمون کتهن دنو طول گوزیر

دمی بجید وعدمز دخموشی
ترشهی دولت دمی سپینک تونگر
جفاکارس گنڈت بردار کھاران
سه کاماه کرته روزی نیک نامان
درین سختی مه بید والک ازین دار
دمی ستے روزہ چانی نیکنامی
یه گر گر کینسه اک در ربع مسکون
مه منحوس کرم کرای خوش اقبال
یه کتهو حیله کرت ابلیس فرمی
زه تت تراوم پیون از کف خویش
کران چیوس حل پین ئی پر نه چهوین
چو بد کارس گش هون آخر خجل خوار
سین افسانه کوته قصه گو غیر

اظهار نمودن حکاک پیش میر باز از عاشق شدن خود بر خواهر
وی و خواستگاری ساختن برای عقد نکاح گوید

[illegible]

گرون عنم قید در زنجیر آهن — گرهن هست من گر هنی غل آهن در
بشادی تا کهٔ وانی قصه اتمام — گرهن ناکام دشمن دوست باکام
چه دنکن ابلهان این زمانه — زنون نیکین هندوی تم بدگمانه
همیشه آسمان بو سفله پرور — چه لاغر گر گمت فربهین خر
خردمندان کرن مدبر چه بوار — و چین کر بیشی لیس تم در نه دیوار
زبون گیمت نهنگ از بیم خر چنگ — پلنگ آمت زبیداد سگان تنگ
به تندی بله کرن دسیچه پروانه — زنوان سبقت ازان پرواز بانه
کرن باعالمان جاهل جهالت — اپزدونون انن چهک یژ کهالت
سخی دنکن چه مفلس سفله زردار — سپهمت لنگ ته لژ سالار و سردار
ولی یم بیش ازین نازک دماغ آس — کرن پرهیز از دود چراغ آس
تمی بکه حاله دنکن خوار و ابتر — گمت ابتر بیت چون مرغ بی پر
عزیز و دوستو ید میون بوزو — ودن دریا دحق هشیار روزو
چه بهتر از همه پرهیزگاری — کر و تی بیت اندر چیوه رستگاری

منگو هر دم خدایس با دل و جان
امان از نفس خود و زنان دونان

65

نجه خون جگر کیه چهو نه امکان
زه تهاوت انشه پیاره بدماغس
طراوت روز فزا چهه دماغس
بچو کر ملکی گژهن روهنی چهو غنی
گژهن ون دلیه پهکا نیون
سوی ملک ختن باد صم
دماغس ای دون ون کرته بویا
هتی یته چهود بجود پیننگ زه گویا
کرت سیر ختن ون دانه فرنت
شرط چهوی یته بسیه بهکرزه برت
زدو تازه چه گل خندان خوش رود
آسنے بوچهای از باغ زر اندور

دربیان کار زخمر حلکاک با معشوقه
یم بار وبردن حلکاک عروسی

٦٦

در خانه چهو وآمدن زن
همسایه یلم زن وعروسی حلکاک وبیمار
ساختن بادی وافسانه ای از
شدن وافسانه نشر وگرفتن
وبازار وشنیدن نور عادل

ته بوزت تس جگاکس داغ دل ژل	کلا بک پاٹ از باد صبا قل
عطار رچهوم دپن کیاه چهو دِنو طول	لدوک اکسی صندوقس تم زه مقتول
کرک دردم ورون خانه مذفون	نبر تهاو کنه نو الایش خون
ییه والس زه هفته رود میعاد	منز گو سوی خانه با دل شاد
زندر ته چهن ته چهن تس زان بشاشت	مٹهوس تراون زدل عبرت ته وحشت
پریشانی زچهن خاطر جمع گوس	غماه رود سنه کنه رخ چو شمع گوس
زفافچه راژ لیکن منتظر رود	دزان در نار هجر یار چون عود
تهی باهن سپون مضطون و بیتاب	ییته بر کیمیا بے صبر سیماب
گژهن تس رات زن وریاه رتهاود	سپون آزاد آخر زان غم اندو
یله تس وعده وصلوک آو نزد	اده زن دراو از زندان تاریک
اشک ریزان لسوئے قاف غم ژل	جهانک باغ فلو گنڈ شادیه هل
ون بی آس با خود ون در عالم	هتون نه غم کونے پیو تام چهوم
مگر سازش گژهم روزن باهمی	اده کرپو شنه اسنه دون کیا چهو پروا
تهنند تدبیر چهوس تس میان زنجیر	گران ورقاف لسته هیچو زنجیر
بیا ساقی سپنوت چهوم جگر خون	زنیر نگ زمان وز دور گردون

قصه مقتولان وحلکاک را در
دار العدالت وآمدن نور عادل
وگهبدن از میانه بوکرشیدن وبیک صندوقی
در خانه میانه بجبر وارسا ختن با توبت
انجیر وپرونده ا آب وشنیدن وسکه نجو
در آن باتجیر کرعهد وبیان
با پیم ساختم بدوند

منز القصہ یلہ ہیٹ گوینہ وال
سٹھاہ تس میزبانن گرسہ اعزاز
ستادہ رود بر مہمان نواز
مہیا تھاونک ہر گونہ خین چن
مرخص یام بزم فانکجوا گو
جہازِ نامداری زیور و زر
ہتوک پیرت تہ شیرت در عماری
منز شادی کرن معشوق ہیٹ آو
کدٹکا زہو وج زرین مہوش
کوٹھس منز بیٹھ شاہانہ شبانہ
چھلت جامہ ملت خوشبوی موس
نگرِ نو عروسِ ماہ پیکر
بہ ہمدردی تو لگ آہستہ تقریر
منز قومس اندر باگرِ ژہ آیک
پتن ہیم چھی تہ تم شرمندہ زگی

فلوس دِل ہیچو گل جگرس لوس ہول
درِ گنجینہ ہا دردم کرن باز
بہر کس کرنہ بن بن غذہ ساز
یہ کنیزاہ شوبہ ماک نرنگ تہ بن بن
بہر سو جوشِ شادی تھو سر نو
تہ ہیٹ سارو تمس پشرن سہ خواہر
تو لگ خوش زمزمک سوزاہ زو پاے
ہرون غم تہ سو دلبر ہیٹ گرہ ژاو
نِیک در محلہ خانہ با دلِ خوش
سمتِ تمہ محلہ چی آیس زنانہ
گلت عشاق گی پٹ چارسو بس
چواختر جمع گی بر فرشِ اخضر
دیوکٹس وچھتہ کیاہ آسوژہ تقدیر
سبب کیاہ گوی ژہ نینی قومہ در آیک
چھہ یم بیگانہ تم وُدہ نی پھر پی

کوتاه ازان جیدهمند نواب آگاه
چنانکه برخاست ... طور و طوفان بیم آزار
پیچاه سوی نیمه گو ...
زنانه پیام تی رخ الم ...
جیوکی معلوم کیاه ته زودکی موج ...
پین وصل ته نهی افسانه زرد
بام سوخته گی بلبل آواره
پین تے گلبدن پاره پاره

غزل دین نام تس حیدر لقب آسو
بعالم عادلاه عالی نسب آسو
یمن کر نک بلا تا خبر جاری
سو قاتل ته منزه پیاون نجواری
پیپن لکها ده دردار الوداعت
پیانامه د توکهه پیجوز و لکهت

برهنه پا و سر بے توشۂ راه
ڑڻن ژولیده مو ژنبیل پرت
گرسنه تشنه لب بے برگ و سامان
فراقس ته غمس سیت آسو مساز
بگرداب ستم تس ایره ون ناو
برادر میانوئس ته تنز سه عورت
بمیس منزس ته میانی مائی وردل
خبر کته دوره ڈیوٹھن ژوره زخ میانغ
اشاره اکر دس عشقن بیکبار
تیهی سوی لکهنوک آواره جانان
بهد یگر تمامی حال باوک
پنن حال تباه تم لکهنوک منت
سپهون قاتل تسند میانوی برادر
کرون جزع و ودن برسرن خاک
ڑڻن جامه رڻن ناله ژٹھون آه

... مجنون واتو ناگاه
گرژهن نیرت اژن که آسو فرت
ژهنت پیوست ژهنڈت آمت بیابان
بغیر از مرگ کونه آسو سنه همراز
گمژ آسس پموت تت عشقنوی واو
گموت آواره شیدا آسو تس پت
گمژ آسس بوڈی بس پاپی درگل
اده تراون پنون سوکهه هتونه دوکهه میانغ
دتون دب سار رسی تراون گره بار
بیس سیتین سپهون همراز و مساز
کروک ڑن کهنه کرپوشیده پهاو
کرون اظهار ساروے آونه پت
زپرده درایه ڑن تس ٹھ برابر
وچهن دلبر پموت بکیس ڈن جاک
وڻن سامانه زین اندوه غمگاه

[illegible]

[illegible]

69

وتہیت گو تہلہ پیادہ دراو دردم — تماشا وچھنہ گو عالم فراہم

رکہ ومہ آی ہر سو اشک برزان — ازان حسرت لبسر تم خاک بیزان

کڈوک بایت نبر صندوق از خاک — وچھک دوہ شوی بدن خستہ جگر چاک

تہ ڈیشت گو نوا لبس اشک جاری — اچھو کن ہار نی لگ خون ساری

بگفتا ای عاشق و فرہاد ثانی — مہ لنش بید واتھک دوہ زندگانی

تتھی کوہت بخوش از وصل شیرین — زدل مشراوہ ہی اندوہ دیرین

ژہ مجنونس بجا مشراوہی لیل — خزینہ بہ غلامان خیل در خیل

مہیا تہاوہ ہا بنبر بس بنبر زل — نہ کرہن شہ وامق زجنگل

بصد اعزاز از شہر مقبا — انت وہس بلا تاخیر عذرا

تو ہہ دون در ازل ہی آسو تقدیر — مبدل کے شدی آز ابتدبیر

وہن نہ ہی ونن عادل نواب آسو — سکینس پٹ ہرن مشک و گلاب آسو

ہتھک بن بن کرن گو نہ سرس فاش — نمایان آسو دون جسمن گنوی لاش

پکوک نہ زور کنہ تا بو تسی نش — لمبو ہس سارو ہی نت گیہ نہ جنبش

نہ دیشت عالمن اک شور ماتم — تو لک یکجا تہ و اتس مال درد دم

سو بیچارہ بہ تفتیش بسپر آسو — گموت آوارہ فیرن بدر آسو

لگوی تو چاره گوگ آواره ماره
دریغا بیهو بیعت کسن نت آو
مه پیو بیهو بدنصیباه کسن پیه دراد
دریغا پیو جینت بیهو گل اڈه قل
بیه جامد عنا دیلوته ون دل
پسر پیش پدر آسن جگر چاک
نزیده کسن بجز من زیر افلاک

دریغا روی ماه و تنه دوباره
کمو مه آنه آخرش نزه ساوکی
دریغا کم تر برت ژه چاوکی
افغار و تون تو لگی کس بجنت زیتی
دریغا پوکی پر بیکس جگر پیتی
ولوت پاس کفن مو کسن ته زراکی
ملا کیاه گوی رو پشت زراکی

سو غیر آباد اندر حیدر آباد
وچیون جایه جهاناه اک فراهم
بصد آه و فغان پیر و جوان آس
بر ژموں لوکن هتون بتهو شور و غوغا
تمو یامت و نوس آن حالِ جانسوز
هشران رویس لدن هرشته دِژن پاک
باین پیری باین سختی و سستی
بیم خواری گیم بر پا قیامت
خبر کنه روز نه مه بدنصیبس
علاج ضرب خنجر ژمار هی بو
یه تس سروس اما کسن یو نبردار
پیون بیرحم و بے انصاف جلاد
اڈه فلو پوش جینو یم مرده اوه
کمیو برهرت انوک آواره میانے
دِتوت بیه سر تهی شمشیر جلاد

غرض بلیه واتو کوتاه گوسن بیداد
پینموت آسو و تهموت شوِ ماتم
کرن از دیده جوی خون روان آس
چهو و تهموت هر طرف یت باعثه کیاه
ته بوزت گو تمس پٹ تیره آزوز
بو بکیس تراو تمس سن بیو فادراک
گرژه کتو پوس از جاکی ژ جستی
رڈوک اچلین ژ تو ڈی کم سرد قامت
طبیب آنهی ژه بیمارِ غریبس
نته یت پان ژی ت مار هی بو
ژ ڈت تراون تولن میانوی گره یار کم
دِتون برباد بیهو ناز نده شمشاد
لگک کمه داوه کنه بوزنته گراو
اچهن بینده گواشه خوشید یدارہ میانے
هنت ژهرٹ دن کمو بوزوی ژه فریاد

[illegible]

[illegible]

گژھنا پیدٕ ون مجنونہ سند مول — ودو یکجا متن دون گوکنوی ہول
غریبن دون جگر گوشن دمو ناد — ہمو امداد از بابای فرہاد
سمت یکجا بہو درسوگ و زاری — دِمو آواری آلو بزاری
تمن تشنہ لبن گنتو ژہار ہیو آب — جگر خستن کرو ترکیب جلّاب
تریو طرفو گژھ ہوش ہار وک چارہ — مسافر بیگنہ سینہ تیہ مارہ
نوابس گو کنن ناحق کرون پیش — کرون ماتم دس تسکین جدیش
تتہی قاتل گنڈت کرنس حوالہ — کرون از عدل جلّادس قبالہ
دیون تس ای ستمدیدہ دلافگار — یہوی چھوی قاتل فرزند خونخوار
لدون بردار یا مارن بہ خنجر — قصاص پور دِلجو ہس برابر
سپن چالاک و تتہ بی رتس بیباک — یتہی پاٹھن کرون خستہ بدن چاک
دیوس تم ای فلک رفعت ملک خو — امنس بخشتم نہ چھوس چارہ نو دی عاگو
خدا نتہاوِن ہمیشہ جانِ شاہی — قیامژ تام ازمہ تا بماہی
مِہ ہیو ماتم زدہ ونکن بعالم — چھوما کانہ لطف و احسان گوتہ کرہتم
ونیو کیاہ واتہ مِہ اسندٕ مارنہ — بلیا دل زاہ یہ کانہس کھار زنہ مہ
بیچ ساری خدا یانی عدالت — بیگاہ کرِہ کینسہ ہند چھمنہ عداوت

۷۱

دوکھین تا دن چھوکھن یکجا کروکھ ... دویکہ حالم ماتو مجنون زِ ماران
زہ بمورسی دیو بہم زِ نہ وہ دو ... بے لیلے دو یو ماتو یان ماران
تجمل خان بورن تہ مفصل ... دو برو امی دو رعذرا الصد زار
تمیندن زون منزل دو کرن تل ... نکران آہ و فغان تم خاطرِ افگار
بیرا ستی قرن زحل کوتاہ چھکہ بو ... نگاری بے دو یو کر خون فشانی
تکلف ترتیح کرن کی ناہ معلم بو ... دو بے زیبا فت دار خستہ جانی
زنیو مکلی کیا کیاہ تہ گو شہر جا
اوی ما نم ہتہ یا بوت یکجا

تمن بد اعتقادن کر چھو باور — کراماتک کمالاتک برابر
تمن بٹ اولیا ساری چھنہ بزاَ — چھہ تم کذاب و مُنکر زشت کردار
گزہت پیو الغرض در آن خیابان — تمو بیتہ آسو کرمت عہد و پیمان
کِہ و مِہ جمع گیہ تت جایہ چون کوہ — زن و پیر و جوان ہر سو شد انبوہ
اتھہ مورن کرن افسوس تہ آہ — سپیون نن محشرک اکھ صفتہ ناگاہ
شدہ از اشکِ شان گرداب لکھہو — تہ دیشت آسمانن دیو یہ کیاہ گو
قبیلن دوِن سپین تت منز یرہ ناو — مخالف یرِ وتھوک از ہر طرف داو
ازان ماتم گلاب و جامہ کرچاک — جگر خون داغ ہت پیو لالہ بر خاک
ازان ماتم کرن شیون بنیر زل — اچھن ہتھ خون وتھرن آس مسول
ازان ماتم سپیون خم سرو آزاد — تندر دو تُل بہر سو نالہ فریاد
ازان ماتم دو کھہ نہ دارہ وِل آس — للہ ناون زلہ ون نارہ چَل آس
بہر سو دتھو تھوی ہو شور و غوغا — سپین زن روز محشر نن بناگاہ
تمن دون ہند سمت خویش و تبار آی — کرن جزع و فزع جان خستہ زار آی
پدر مادر تہند دِت جامنی چاک — بدن کوبان ودن بر سر لدن خاک
دو یو گدموله یکجا سنبلستان — دو یو کر یِ بنفشہ زار ویران

[illegible]

[illegible]

یہ دنیا سر بسر پر خوف و پر کین	شہیدن دون کرو تجہیز و تکفین
ہناک بن بن کرن مقبول بار بے	جدا سپینک وتہو شوراہ ژو پار بے
نہ تت تا بو لتسی کنہ جنبشاہ گی	وجہت ساری تہ منز اندیشی پے
تعجب بیاروی گُر کیاہ یہ روداد	سَرو نہ کا نہ ہین ہیو پاک بنیاد
فنا فی اللہ گمت ہیم پاک عاشق	بقا باللہ لبوک گی محو مطلق
جہانن اک سمت پُر مک جنازہ	دفن یکجا کرک گو قصہ تازہ
سوی خلد برین گی ہم روانہ	سپین آزاد و خوش زین قید خانہ
بر ایشان رحمت حق دمبدم باد	ازین غم ہم سپون اعمی تہ آزاد

در بیانِ خاتمۂ کتاب و مناجات بدرگاہ قاضی الحاجات و تاسف خوردن بر زندگانی خود

بوین حمد و ثنا تس ذاتِ پاکس	دتوّن ہیتو خوش بیان ناچیز خاکس
عبی تہ اجنبی چہوس پُر کہالت	ژلو منہ زاہ زنسر خُبث و جہالت
نہ چہوم علماہ نہ کنہہ کلماہ کلاما	صِرف چت غفلتو کرُو دن لوجاما
شعوراہ نہ تمیزاہ بی ادب چہوس	صِرف عصیان کرن در روز و شب چہوس
بدنیا کینسہ اک کر نیخہِ گناہ کر	اتہ کہور زیونہ گن ہنی مِہ بیت فرِ

[illegible]

پشیمان آگوس از گناه ر بد خوئی
تهنجوم پانی نہ پاٹن کهو تیہ چاه
بصد خواری تت اندر پیوس ناگاه
نجر کر جهم قبر دزه ما مہ ناره
تگوت آواره جهوس کهم جهنمہ چاره
ماہ نر سو پلہ پم پت ما ر دوکن دم
ہم نہ کهن سجواں خوف سوی جهوم

[illegible]

ملک جن و بشر ارض و سماوات
جهو سوی دون عالمن هند گاش ته هوش
شفاعتخواهِ اُمت شاهِ مرسل
شبه اکه نیو حقن باجاه و اعزاز
بخشس خالقن کل اختیارات
بیکدم رحمۃ للعالمین آو
بے اُمت اَنون خطِ شفاعت
الٰہی ہا و ہم روی محمدؐ
بحق چار غمخوار محمدؐ
گناه بخشم ثوابن کن دِتم وت
جناب حضرت صدیق اکبر
شهِ عادل عُمر فاروق اعظم
بحق شاه عثمان ابن عفان
چهارم مرتضیٰ شاهِ ولایت
گنہ ساری تہندی پاسہ بخشم

سبئن پیدا ز نورش جملہ ذرات
قیامتہ کن برہن هند چهون نوش
جهو خورشیدِ پسینہ نورِ اوّل
کرِت سیرِ فلک گو واقفِ راز
عجب یہ گیہ سہ فیض و برکات
بدنیا باز از عرش برین آو
زہی بر شوکت و اجلال و ہمت
سراپا سرور دلجوی محمدؐ
شفیق و مونس و یارِ محمدؐ
ز ہر کارِ بدی ون تہا وتم پت
شفیع انو می گنہگارس عفو کر
تہندی پاسہ غم کاسُم تہ بیہ ہم
فکیو بہٹہ تہند علوم وِن با عصیان
تہندوی جهوم مہ اُمید حمایت
ژه نی بخشک زلہ کتو چاره کیا جهوم

[illegible]

خداوندا ته جهوک غفار و ستار — بو جهوس پر عیب شرمنده نگونسار
بیا اعمی بگوش هوش دل بوز — دوهس اتس و دن تو لبن اندر روز
پسم پهره دهت کر گریه زاری — گناهن منگ عفو هت شرمساری
جوانی منز کرم هیهای خامی — بغفلت راورم عمرِ گرامی
به پیری آس با صد آه و زاری — زه کن یارب گنه بخشم مِه ساری
چهو چانوی بحرِ رحمت موج در موج — تمکو الطاف و احسان فوج در فوج
تمی بخشایشی هنز چهم مِه امید — تَتِه یِد لرزه چهوم از باد چون بید
نه چهم کونه کن و تهاز لنس پش پیش — پناه زی کن منگن اسی دلریش
بهو و رهو بته هی ازکو تام — دریغا کیاه کروم ته کیاه منز آم
کروم فضل و کرم لطف و عنایت — مِه چهم ست سی لس از حد و غایت
گنه بخشن ته روزی ونوزه چهوی گا — بو یدوی چهوس گموت از حد گنهگار
بفضلِ تو بسے امیدوار م — بجز تو روی خود سوی که آرم
بو آسوس اَن و نوم واهی تباهی — کران چهوس توبه تت ون یا الٰهی
مه ما چهم کینسه هنزی ست بیه آش — بفضل خود دِتم دِلچن اچهن گاش
اتهه کو نه تازه مضمونا لگمنه — وَنن هیتو شو بیه کر تهو نگوم نه

زنی تم وامق و مجنون و فرهاد
نوی دردکی مین پرنه ها پر لستاو
کړت تعلیم انهکه ها ته پریته
نی تن واره گرځه هی سوز بیجن
یمن دیپه ها د جیحون نوم از میانو
چو کیمیو بیمجر که ناری از میانو
زمین از ناله های درد مندی
کمینت پیر روز رین تم بر بلندی
ازان شهر مبارک نیره ماند
یمن طرف کجنوی اده فره ماند
پناه منگ ها شر گردون سوارس
هاحی نذارس حبیب کردگارس
رتی هی دمه ها کی کیاه پاشاه لولاک
ملک یهو بوره من بهای ر افلاک

گهی یکه ها بیاگا هے بیهلو	هوا تورک بدرد دل چو دارو
قدم کو نه تهاوه نه خوش بآرام	زشام تا سحر از صبح تا شام
نه تو له ها ناوده کښه باد بردوش	هوالرزاق میانوی ورد ته هوش
طواف کعبه کړه ها عاشقانه	اده گرځه ها سوی طیبه روانه
اچو کښ تراوه ها جاری لک خون	لبسان ابر نیسان ها چو جیحون
بهر خانه کړن گرځه ها گدائی	تنی ونه ها ستمهای جدائی
تهی تو له ها فغان فریاد یکبار	عرب ته هم حلب کړه هن خبردار
تعجب مردمان کړه هن تمامی	په گنی وده هن وحبت رومی شامی
ونی یې آسهن نجدی هر ان خون	آما کمه طرفه پیدا گویه مجنون
اگروی لیل لبه هی زندگانی	سه وجه هی حال این مجنون ثانی
نجدون تراوهن مینت بیک گام	لشیون رام تت کړه یک دو و دام
یمن منزر گرځېته تو له ها ناله فریاد	دمن منزر باو یک وامق نوی یاد
تمنا چوم بیوی در خاطر زار	بجنگل گرځېته وجه ها وامق غار
گهی بو آسه ها خوش باد آهنگ	رژه پت که روزه ها چون لعل در سنگ
ازان جنگل گرځېته یمه ها در امن	بجون دیده بره ها جوی گو مکن

نعت

یه نعمنا کسی یا نبی غمگساری
مه وتنسده لطف صبر امید واری
سر و بهوی بوو ونیاد نبی عزاری
بیون جیوس سره ی نبی بهزاری

[illegible]

نعت دیگر

پریشان و محزون جگر خستہ دل پُر خون
زسر تا بپا چھس گموت غرق عصیان
وتن چھو سنہ زانن بو کنہہ از نجات
سٹھاہ گوس لاچار کر چارہ میانوی
قسم چھوی ژہ واللیل موی یک ہا دم
ژہ چھوک گنج رحمت چہ اسن چانی امت
گزین از ہمہ آفرینش خدا ین
تمامی صفت چانی دری سپارہ
خدا چانو عاشق ژہ معشوق مُنند
زجنت انوی جبرئیل امین
کرِت سیر نہ آسمان آک فرِت
بوین ژوشہ ون یار نے سر فدا میانو
وچھو میون احوال کہ حالہ چھس بو
چھو کس داد رسی سوا تس ونہ بو
کرن نالہ فریاد ہر دم چھو عاصی

گموت چھس سٹھاہ چھم نہ بے اختیاری
زبس نابکاری لبن زشت کاری
کرم کار بد چھم مے سی شرمساری
بو آوارہ کتو لارہ چھم سخت خواری
رخ والضحی یت فدا اس چھ ساری
شفاعت چھ دون عالمن چانی جاری
کروک بخشنی سارچی تاجداری
عجب مدح خوانی کری کردگاری
ملاقاتہ چانکو کرن خواستگاری
براق برق وار بہر سواری
بیک لحظہ لب آمتن ستر گاری
صحابن تہ آلن کری چان نثاری
گموت دربدر خوار کر تو م یاری
بہا من خدا بوزتو میان زاری
بصد شوق چون عندلیب بہاری

چھس گموت آوارہ مضطر یا شفیع المذنبین
چھوم نظر در مدینہ واتہ ہا لیکن نہ چھوم
اکہ ژ بیناہ تہ بیم زر یا شفیع المذنبین
خستہ جانی گوم ژ شش آتش جانی وچھوم
نہ کرن دوار ژ دریا شفیع المذنبین
سوی اتھ گرنہ خشک ... یا شفیع المذنبین
از عنایت اک نظر کر یا شفیع المذنبین

Library Sri Pratap College Srinagar

۷۷

دماغ وطبع و دل بیشوم وی ذرگون
وی القصه پریادم سوسنار در آباد
ایشان گوش و اوس ادر
قرافی نزنهی ه روس جاگون
ملی گی رنجهان بیتون
بجوت گوش اندر گاه ماه گرامی
ملی ای
سراه تنت پر آرت ای آقوم
دین تت نادچهی نوگام نامی
بون شرازه کی منش بصارت
ارت لمنزنه برحسه عبارت
هم همدردی ملک شه کامکاران
کن آسوی سوارانی فغانی
کرم ام نیکو عالی تبارن
وهت جو نحظ تسندوی حطابی

عالمس واکیل مو یک تا قیامت تو بی خوش	هردو عالم گی معطر یاشفیع المذنبین
قد طوبی جا پو دلیت کاینا اتس آیه آشوب	تت سپین جاکر صنوبر یاشفیع المذنبین
باوفا غمخوار گوڈ نکو چھو رفیق غار	حضرت صدیق اکبر یاشفیع المذنبین
حضرت فاروق اعظم کفر و ظلمت کال ییم	دین چین خور گر نه اظهر یاشفیع المذنبین
شاه عثمان جامع الفرقان کر گس راز جیا	وانگرده چشم عبهر یاشفیع المذنبین
حیدر کرار جا پرم آن شه هاشم نژاد	شهر علمک توه سو چهوه در یاشفیع المذنبین
حضرت زهرا شفیع امتی آنس وت ها و تو	مرسلن منځ چهو کڑه رهبر یاشفیع المذنبین

پاس عبس سی عمی یکینگاهی لطف کن
فیضکس گنجس مزشر بر یاشفیع المذنبین

در مدح اُستادِ خود شیخ عبد الرسول میگوید

مه یس آسوم پنون استاد همراز	سو در علم و عمل بس آسو ممتاز
دین تس ناو شیخ عبد الرسول آس	بدرگاه الٰهی با قبول آس
بہر ساعت عبادت کار آسوس	دل اندر یادِ حق هشیار آسوس
چو دریا فیض تسند آسو جاری	بزرگانه وصف تس آیس ساری
رڈن در دست یمه آنه قلم آسو	وڈن دفتر عطارد یکقلم آسو

ملطف و اریانه شکار
مجنفی سعو
الاراکی سا عران علاح بد و جو
مکر ایو اصلاح یا جنیم فرح انصاف

یاین نامه جیب بمینی تعوق
بیت پیاس حاتهسیم رپاده
نز ارکت نانه بلهذا مضمون رجمی زنمیر
بهیمن بدراس رس یخوانده حمیمن ناسنید بعون

الٰہی والدینم را ببخشای
بفضل خویش فردوس اندر جای
جمیع اخوان دین و مومن برحمت
ببخشای کردگار و نار آمرزیده نعمت
جیہ هر جعدار بیهده بخشش واح سیاری
کہ روی تب بنده او مرید از اره از عاجزی
که در تبیر غفلت عمر را اومن سر ارم
زمین آر شبیہ این تجھ میبان عصیان
سعو زبین مرکباہ بہ بوتہ او ان
و ربیا نحو مرا جو بنغو ازان
و بارازرا لگب صحرا ہی بہ تہ ین
فرو نہ جیم ستریناہ بایہ تر نیاہ بیہ
زمین عاجز نشد ازان بار رسلیم
ملک آسمو نشدہ از رو اسلیم

ارمک شاعر چہ فیرن وانہ وانہ
کلاماہ زیوڑھی مضمون مشوش
چہ کنہ طنبور واین کنہ دف و نے
چہ واز آواز خرتہ لحن داود
زلن عنبر فروش نشن بیکیاب
بیا اعمی ذراہ ون پیدہ کر ہوش
گزہون چہوی ازگہ زین دار فانی
ون افسانہ تہ بیم قصہ مشرا و
بجلوت گرم کر خوش محفل دل
سفر در پیش چہوی کر کوشش زاد
ہندر دلہ غفلتچ ینذر زمر تراو
دمادم تازہ کر میل عبادت
مہ کرکنہ روز و شب جز یاد اللہ
کہالت تہ جہالت تزاو یکسو
بگوش ہوش یئ ون مختصر بوز

ون لوکن چہ گرہ کی داستانہ
کران لی و نوی لوکن سٹھاہ چو اش
اخیر سن بیت چہو آسن ہای تہ ہے
برابر پیش دو نان ہیزم و عود
گرم انگشت گر گیمیت بہر کار
ازین بسیار گوئی کرزہ خاموش
کرت ضایع جوانی زندگانی
کرت خاموش بہ دفتر وٹ بقاو
سپین ہشیار ون مور وز غافل
سکھر گرہ نکت بیاپی چہوی یون ناد
بہارن روشہ رو تراوی خزان آد
بیر دل پر زہ لاوتن از نور طاعت
وچہک دربہر طرف ادہ ادا اللہ
کمر گنڈ ہیچو مردان خدا جو
سپین پرسوزات منزر روز و شب روز

جہان بیابو لگی ہوا و دولنہ
بیمہ میتو نامہ بیمہ کہ آدم چیلنہ
بخوا ز آب رحمت یا الٰہی
بہ را پایہ ہم گنہ من ہم بیابی
بدام غم زہ بیموت چھوس گرفتار
روم ازادم ہم از نفس اماره

رہ لی وون آسی سپین و زمسلمان
خدا فرمائی الجنتہ ہم کنہ عجین
نحن لا تقنطوا امن رحمۃ اللہ
دریغ بنا علاوہ چیمہ ما عمراہ
بیتمانی کرم حاصل ز جدیش
ایمانی نہ خواری ہم نہ دریش

الحکمت بخشتم بیدار هوشی
الغم پیت کلامس چیره فرخوشی
عمر ساری کم در خواب غفلت
بزنخشنوم صدای کوبی رحلت
دربیان فاقه دریوم پیت گوس
بیمن احوال میں دربیکسی پوس
دربیان آوارگی رُتی یاور دیار
چهوم یه چشمه کهم جز تو مددگار
گناهن منز بته پسیم جوانی
کره کیاه ون صرف چهم ناتوانی

دربیان خاتمهٔ کتاب میگوید

۸۰

کرهٔم آزاد از هر محنت و غم
خوش و خرّم تهوم دایم دمادم

برحمت کاستم خواری و سختی
ولوم خوش جامه مائی نیکبختی

بلا تشویش خوش تهاوم بدنیا
زرم با نور ایمان سوی عقبیٰ

تهوم از منّت مخلوق عالم
همیشه فارغ و مسرور و بیغم

مهیّا تهاوتم رزق فراوان
بذلّت کرزمنه ون خوار و پریشان

چه جانی رحمتک دروته ژوپاری
مه روز یازاه ته لاچاری خواری

کر بیا راز قا آمرزگارا
چهونه کهنه رحمتس جانس شمارا

زه چهوک ستّار کرتم عیب پوشی
بخشتم در عبادت تیز هوشی

زجاج قلب کرتم صاف و روشن
وجودم تاشو د مانند گلشن

کرهٔم آزاد از خبث و جهالت
بروم از معرفت کاستم کهالت

برحمت ما وتم راهِ ریاضت
اجابت تهاوتم بیت چهوم احاریت

بوچهوس گمره زه ما وم راهِ تحقیق
بطاعت بخشتم شب و روز توفیق

زجرم و معصیت پرخستگی چهیم
زسر تا پا زمانچ بستگی چهیم

بنور خود مُنزه اکن ضمیرم
تهوم هُشیار تا وقتیکه بیرم

بجوش انتم بذکر خویش هر دم
تهوم چالاک در توحید محکم

بحمد الله که شد نامه ووازه تمام
بو کیاه ونه علمه بیتی روٗزه بوز
سنه آسوی اروادین نامه جگر سوز
سیتون ینه تیمس ان تاریخ و حسرت
دوشن سال نٲوی شغل عبادت
ولن دیوژ دن یوژ محمد ییر بیر
بیمن یه منظوم مضمون منظفر
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

جبینش صبح وش خوش نور افشان
رخش تابنده چون ماه درخشان

تمامی جسم سیادتی نشانه
سراپا گونه گون وصف شهانه

دل او صاف تر از آبگینه
تهی از بغض و ز هر کینه سینه

بخشتس شوکت و شاهی الهی
تره شاهی شاهی سه ازمه تا بماهی

لسندوی بابه سید میرشه نام
جهانی بهره ور زو بود با کام

سو فیضک منبع و پر معرفت آسو
انن تره گمرهن هادان وت آسو

کفش چون ابر نیسان در کرم بود
سفال آسا بپیش او درم بود

دو هس راتس بذکر الله مشغول
فنافی الله ازلی آسو مقبول

کرن پس آس تم نظر عنایت
هدایت لس کرن آسوی سرات

یتیمن ته مساکینن رفاقت
کرن تم آنهس هر دم با صداقت

برو حش رحمت حق باد هر دم
تهندی پاسه یارب کاستم غم

عظیم الشان سید عبدالکریم آسو
بدنیا زن سو فرد و سک شمیم آسو

میان البته بدل ساعت بساعت
همیشه آس تم در شغل طاعت

هکه کیتاه ونت تهندی کمالات
مجالات و کرامات و مقالات

سو کامل آسو دریا دل ته فاضل
حلیم از حد گذشت عالم ته عامل

٨١

خداوندا بلطف و فضل و رحمت
روانش شاد کن در صدر جنت
تهندی پاسه کالم غم خدایا
بتهوم دایم خوش و خرم خدایا

مرقوم شد سنه ۱۳۷۱ بالهجری
برای الکریم [illegible] درسال
مهاراج رنبیر گنج بازار
غلام محمد و نور محمد کتب فروشان
نونهال و گلبدن حسب فرمایش
کتاب گلبدن در عشقبازی
تمام شد

اشتہار

برجمیع شائقان و عاشقانِ کُتبِ کشمیری واضح و روشن باد کہ کُتب مفصلۂ ذیل خوشخط وصحیح بصرفِ زرِ کثیر طبع کنانیده ام و کُتب دیگر ہم طبع خواہم کُنانید شایقین را لازم ست کہ در خریدنِ کُتبِ مفصلۂ ذیل سُرعت بکار برند کہ بقیمت ارزان فروخت میشوند -

گلشن نعت کلان	لیلی مجنون محمود	گلریز پیر مقبول شاہ	ممتیم انصار
رعنا و زیبا	جوہر عشق	شیخ صنعان شیخ منصور	گلدستۂ کرامات
سوہنی مہینوال	جنگ خیبر	شکر ریز	جنگ بدر
مرثیہ ہای شہادت حسنین شہیدین رضی اللہ عنہما	گلبدن	خدیجہ نامہ	مغازی النبی

المشتہر

غلام محمد و نور محمد تاجر کتب مہاراج بزنیر گنج بازار

[illegible] ۸۲ [illegible] طبع شد